

دَرَنگُونو پِیوندونه

Ketabton.com

ب

ٲول حقوق ٲليكوال سره خوئي دي، ٲه انٲرنيٲٲ ٲٲورولو حق ٲينٲو ٲاٲٲ نيٲٲ سره ٲه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

د ٲنگونو ٲونڊونه	د ڪتاب نوم
څلور (ٲريزي، رباعيانې، لنڊي نظمونه او غزلونه)	برخي
شيرين يار يوسفزے	تخليق كار (ليكونڪے)
خيام يوسفزے	كمپوز او ٲيزائن
گوهرنگيال	ٲائٲل
دلاور عمر (گرو آرٲسٲ)	ٲائٲل عكس
شيرين يار يوسفزے	ٲروف ريڊنگ
اڪٲوبر ٲ٠١٤	ڇاٲ
يونيم سل روٲيءُ (١٥٠)	ٲيه

ٲرڪونه

يونيورسٲي بڪ اٲجنسي

عامر ٲرنٲ اينڊ ٲبلشرز

www.pukhto.net

PUKHTO.NET
پوڪھٲو نٲٲ
<http://www.pukhto.net>

ج

دَ هغه رنڀا پڻه نوم چي دَ تڱي ، استحصال ، محرومي ،
بدمرغي او بدرانگي توري شيپي ته ڪله ور پڻه سر ڪري

دَ هغه رنگونو پڻه نوم چي دَ ژوند نوي سحر ته دَ عدل ،
جوڙي ، سوڪالي ، سيالي او ذوق سامان پيدا ڪري

شيرين يار يوسفزے
shereenyar@hotmail.com

شیرین یار یوسفزے

د رنگونو پوندونه

د رنگونو پوندونه، د فکر او خیال بل مشالونه

نورالامین یوسفزے

د فن په دنیا کېنې د روایت نه تر جدیدیت سفر او په دغه سفر کېنې د پرون (ماضیت)، نن (حالییت)، او سبا (مستقبل)، زنخیر جوړ ساتل لکه د انساني ژوند یو نامیاتی حقیقت او عمل دے. دغه جانانه سفر کېنې د دغه عمل دوه نور اړخونه هم دي چې یو ته پوهان شعري جمالیات او بل ته فکري او جذباتي معنویت وائي. د شعري جمالیاتو تعلق او تړون د فن پارې هنري ښکلا، تکنیک او اسلوب سره دے چې پکېنې د متعلقه ژانرد مودو موجود روایت او وجودي ځاندره هم شامل دي او په فکري جذباتي معنویت کېنې د فکرونو، قدرونو او خیالونو ټول رنگونه، ټول خوندونه او د دغه رنگونو ټول پوندونه او مقصدونه راځي. د روایت نه تر جدیدیت دغه د ښکلا سفر داسې دے لکه د بنیاد (ارې) نه تر عمارت عمل. فنکار خپله په لمحہ موجود کېنې اوسې خو خپل لوستونکې د حال په لارو کله ماضي او کله مستقبل ته بوځي او دا هله ممکن وي چې د فنکار او تخلیق کار خپل تړون د ماضي سره هم پرې شوے نه وي، د حال په معروضي حالاتو کې هم نظري او د راتلونکي وخت په رځ او مخ کې هم سر خلاص وي. فن د ژوند آئینه داروي او دے، نو ماضي، حال او مستقبل درې واړه اړخونه به اړومرولري او زما په خیال په دغه عمل او سفر کېنې کوم تضاد هم نیشته. هر ساھو فنکار د روایت او جدت په تړون پوهه وي او د روایت په سپوري د حال په لار د مستقبل دشتې ته د تگ هنر او چل کې د ذات برخه وي، هغه د خپل تخلیقي توان روحاني وجدان په زور خپل تخلیقي سفر د روایت په غېر او سایه کېنې پېل کړي او د حال په لار مخ په وړاندې ورځي ځکه چې حال بې د ماضي نه هېڅ وجود نه لري خو د روایت په سپوري پرلت وهل او هر څه ته ښه وئېل او بې د سبا د تصور نه تخلیق کول تخلیقي عمل د جمود او "ارریشنلزم" ښکار کړي چې یو بله انتها ده. هم په دغه تناظر او دغه چوکاټ کېنې فنکار او تخلیق کار خپل تخلیقي انفرادیت او هنري ځانگړتیا لور ته سفر کوي.

دلته زما د وینا مطلب دا دے چې نه خو یو ساھو فنکار او قلمکار محض د روایت پرستی قائل وي چې گوندې پرون هر څه ښه وو او پرون (ماضي) کېنې ژوند کول پکار دي ځکه چې دا رویه هم منفي او غېر تخلیقي رویه ده، او نه دا نظر لري چې گوندې پرون او روایت ټول په ټول منفي او بې کار دے، ماضي هډو د سره رد کول پکار دي، دغه بغاوت او دغه جارحانه رویه هم تخریبي رویه ده. لاره چرته مینځ کېنې ده. د پرون ساھو روایات او قدرونه په روح کېنې ژوندي

ساتل او د نن معروضي حالاتو سره د سبا په لور تګ یو مثبت عمل او مثبتته رویه ده او زه چې نن د کوم شاعر په حقله خپلو لوستونکو سره خبره کوم هغه په دغه ټوله خبره، دغه ټولو حقیقتونو او ټولو نڅاګونو پوهېږي. هغه هم د پښتو پښتونولۍ، حجرې جمات او جرګې مرکې په مثبت زماني او زميني وجود او کردار رسي او د نن په تقاضو هم پوهه ده. د فن په جمالياتي او هنري اړخ کې هم لاس بردې او فکري او تخیلاتي بنيادې هم مضبوط دې، ځکه ورته مونږ د نن د دور نمائنده تخليق کار وئېله شو او ځکه زه دا هم وایم چې نن په کوم کتاب تبصره کوم دا محض د رنگونو پېوندونه دي بلکې د یو تعلیم یافته، زیرک، جهان دیده او روښان فکره پښتون د فکر و خیال بل مشالونه دي چې په رڼا کې زمونږ د زلمو روحونه او ذهنونه روښانه شي.

د افغان ګلونه او اوښکې مشالونه نه پس د ښاغلي شیرین یار یوسفزي دا درېمه شعري ټولګه د رنگونو پېوندونه ستاسو په لاس کېښې ده.

که چېرې فن د فنکار د ذات اظهار هم وي نو بیا ضروري ګڼم چې خو خبرې د صاحب کتاب په حقله نورې هم وکړم.

زه شیرین یار یوسفزې د هغه زماني نه پېژنم چې لا هغه او د هغه روښان فکره ورور زرین زاده ایسفزې په شنه شونده زلمی وو، او س چې زه د دې پروني زلمی او نني نیمحال په درېمه شعري ټولګه خبره کوم نو اوس دا هغه نوخېزه زلمه نه ده، یو استاذ شاعر او اديب او د ډېرو تودو سرو نه راتېر شوې پښتون دې. استاذ ورته ځکه وایم چې لکه ما وړاندې هم ووی چې هغه تش شعر نه وائي (لیکي)، د شعر په فن، زبان و بیان بیا په بدیع او علم تقطیع کې هم لاس بردې، د املا په ټولو ګټ پېرونو، د ژبې په ساختیاتو او فرهنگي آهنگونو هم د ځنډ پر و لویو لویو او مقبولو شاعرانو نه زیات پوهېږي او دې سره سره چې فکري او نظریاتي بنياد هم ښه ژور او مضبوط دې. د خپلې خبرې په تسلسل کې به یو وارې بیا دا او وایم چې د خپل قام او خپلو روایاتو سره چې بسې کچه مینه ده. خپل کله اولس او ښکلې وطن چې هم جانان دې خو په دغه مینه کې چې د هوش، خرد او توازن لمنه چې هم نه ده پرېښې ځکه چې تنقیدي شعور او عمراني بنيادونه چې هم پاڅه دي. د هر څه ښه دي په ځای کې د څه ښه دي او څه خراب دي، څه پکار دي او څه نا، په فارموله د یو زیرک انسان په حیث ښه رسېدلې دې او د یو تخليق کار په حیث چې په شاعرۍ کې د دغه شعور رڼاګانې ځان ښايي. د قام او اولس ټولې مسئلې، ټول دردونه، د نړۍ د مندایي ګرو منافقانه چالونه او په دې پاڅه خاوره د هغوي د دلانو مکرونه او فریبونه ورته ښه معلوم دي. د تېرو څلو پښتو کالو په هیجاني دور کې د تخليق شوي ادب په

رُخ او مخ هم پوهه دے او د تجزیې توان ئې هم لري، ځکه نو په دغه پوهه، زیرک او روښان فکره نظریاتي قلمکار خبره کول ډېر اسان هم دي چې مرام او مقصد ئې معلوم دے خو ډېر گران هم دي ځکه چې هنري توان او فکري الوت ئې د زیاتې پوهې او لوستې تقاضه کوي. د شاعری سره سره هغه یو ښه فعال سیاسي ورکر هم دے او نن سبا په سوشل میډیا د خپل قام او خپلې ژبې مبارزه هم کوي چې دا کار او زیار ئې په پښتنو زلمو کښې د بیداری او ځواک په اړوند ډېر گټور او د ستائښې وړ دے. هغه چې کله ماته او ښکې مشالونه کتاب راډالۍ کړې و نو په هغې ئې لیکلې و چې خپل خوږ او قدرمند نور الامین یوسفزي ته د بندي ساعتونو ازاد فکرونه او ښکې مشالونه راډالۍ کوم او زما په خیال ئې دا دعوه سل په سل درسته وه ځکه چې د زندان د تورو تمبو شاته صیاد د بلبل وجود بندي ساتلے شي خو د هغه روح او سندره نه شي پابند کولے، ځکه خو قلندر مومند هم د زندان د تورو تمبو شاته دا اعلان کړے و چې

د اشنا یاد د قفس ورمات کړو

بېلتونه ډزې دي په کور کښې و شوې

او ځکه زمونږ شاعر هم په دغه تور تم کښې دا مستانه نعره وهلې وه چې

دا زه جوز چې خدای هما کړم

بیا و ماته لوړ پرواز څه

دې نظر، پنجو او پر ته

کوم باتور او کټه باز څه

د ښاغلي شیرین یار یوسفزي فن او نظریه فن زمانه اگاهو هم د پښتو ادب سترو ستو ستاېلي او واضح کړي دي او دا اعلان ئې کړے دے چې د هغه د فن جمالیاتي او فکري دواړه بنیادونه ښه پاڅه او مضبوط دي. د خپلې خاورې او ثقافت رنگونه هم لري او د پښتون رومانس خواږه هم، خو په دغه جذباتو او رنگونو کښې ئې د خپل قام او اولس د ستونزو او راپېښو چیلنجونو نه هېڅ کله هم مخ نه دے اړولے او دغه شان ئې د یو ساھو فنکار او قلمکار وظیفه هم په غوره ډول تر سره کړې ده.

کله چې گران مشر راجولي شاه خټک صېب د هغه په حقله وائي چې دا زلمے مالیدلے نه دے خو دده د شاعری نه دا اندازه لگولے شم چې دے یو ترقي پسند، نظریاتي تخلیق کار دے او هسې په هوا کښې ئې تخلیق نه دے کړے، د تخلیق په ټولو معروضي لارو راتهر شوے دے او هم ئې

خپل کلاسیک څښلے او هضم کړے دے، تردې چې د ستر حمزه نه ئې په تخلیقي انداز کښې مثبت اثر هم اخستے دے. نو دا دعوه د هغه درې واړه شعري مجموعې په ښه ډول اقراروي.

زه چې نن د هغه په درېمه مجموعه یو ځغلنده نظر اچوم نو په دې نتیجه رسم چې که د فکر و نظر بنیاد او اساس ئې هم هغه زور (افغان گلونه او اوبنکې مشالونه) دے خو دې نوې شاعری کښې ئې د فکر و فن نوې نوې زاویې، د هنر او ژانر نوې نوې منفرد لارې او د وېنا نوي نوي تازه آهنگونه محسو سپړي. زه چې د هغه په دې کتاب کښې په رباعی، نظم او غزل نظر اچوم او بیا د هغه خوښ زور صنف ته د هغه ورکړي نوي نوم سره گورم نو زه مې وائي چې دا دعوه هم وکړم چې دغه صنف (درېئزه) زمونږ شاعر په حقیقت کښې د زه په زور او مینه تخلیق کړے دے او مزاج ئې هم ورته ښه په خلاص مټ جوړ کړے دے.

درېئزه څه شے دے؟ او د پښتو ادب په زرو ربښو کښې وجود لري او که نا؟ نو په دې حقله به دومره او وایم چې کله د ښاغلي اسماعیل گوهر "مسکا" چاپ شوه نو ما دا لیکلي وو چې د اسماعیل گوهر د روح نه چې د هائېکوز په نوم کوم درې مصریزه نظمگي راوتې دي، دغه نظمونه په پښتو فوکلور کښې د سېلابونو د څه لږ ډېر فرق سره د اگاهو نه وجود لري، هسې هم نظم د پښتو خپل او د ټولو نه زور صنف دے، غزل بیا ډېر وروستو پښتو ته راغله دے. زمونږ ټول زاړه (فوکلور هم) تخلیقونه واړه لوی نظمونه دي چې فارمېت ئې د یو بل نه بدل دے او چې کله مونږ د نړیوال کلي برخه نه وو جوړ شوي نو د خپل کلتور په یخ سپوري به زمونږ ماشومانو چې کوم نظمونه تخلیق کول او وئېل. دغه اکثر درېئزې وې لکه دا چې دي.

وه سپینې سپورمې!

ستن دې ورکه کره نری

(۱)

زما ورور درېسې گرځي، لکه غشه لینگې.

بې پښو ازمرے راغے

بې لومه گډه ئې یوپه

(۲)

یوړوند پرې او از وکړو چې په کوم طرف ئې اوړه

شکر دے چې شیرین یار دغه زور صنف ته نامه هم کېښوده، که څوک بل څوک د دې نه هم غوره نوم ورکولے شي نو بده به نه وي خو دا ساعت مېدان شیرین یار ورپه دے.

په تېرو څلو پښتو کالو کښې چې په پښتون ووطن کښې کوم ادب (شعر او نثر) تخلیق شوے دے، د قنوطیت او ماضي پرستی ټوک څاډر پرې خوړدے او زمونږ اکثر و شاعرانو د نوي ژوند نوي قدرونه او اربنائزیشن کړلے دے.

گو چې د نړۍ په هره ساھو ادب کښې ناستلجیا شته (ډیزرټډ ویلیج او ویلیج بلیک سمتھ) ئې ښکاره مثالونه دي خو زموږ خبره لږه بدله ده. زموږ ماضي واقعي چې ډېره شانداره او پرامن وه، په ماضي کښې هم هرڅه ښه نه وو، ډېر څېزونې بدلول پکار وو. دغه عمل د ارتقا په لور ورو ورو په مزه مزه روان وو خو ناڅاپه چې موږ د نړیوال کلي برخه شو نو دا داسې ده لکه چې شپه په شپه بې د پور و د کوټې سر ته وختلو او په دغه کوټه د یو عجیبه جنگ سره مخ شو چې د توپو ټولې خلې ئې زموږ وطن لور ته دي. د نړۍ تهذیب یافته قامونه توپک په لاس دې سیمې ته و سائلو پسې راغلي دي، دلته ئې دلان پیدا کړي دي او تخته مشق ئې پښتون وطن او پښتون قام دے. زموږ په خپله خاوره بد حال دے او جنگ مو هم پېریانو سره دے، د ما په ما وژني پالیسي روانه ده او استعمار نوي نوي چالونه چلوي. د نوي دنيا نوو بادونو که یو خوا زموږ د سماجي ادارو او سماجي قدرونو جوړانړول دي او د ماده پرستی او خان خانۍ دېو زموږ مثبت قدرونه لکه جرگه، مرکه، اشر غوبل، خبر ښېگړه، زغم او برداشت له ستوني تېر کړل، یا ئې لگیا دے تېروي ئې. نوبل خوائې زموږ د بچو نه بمونه ساز کړي دي. منم چې د پښتون په فطرت کښې مزاحمت شته او د خاورې او عزت د ښمن خو بېخي نه معاف کوي خودانن چې څه کېږي، څوک رانه امریکیان جوړوي نو څوک رانه عربیان او ازبکان.

پښتانه لیکوال دا هرڅه ویني او گوري او زړه ئې پرې وینې وینې او لمبه لمبه دے. هغه د روسي لیکوال خبره چې پښتانه شاعران د طوفان مارغان دي، تل ئې په طوفان کښې الوت کړے دے، د پیرروښان نه تر خوشحال خان خټک، د خوشحال بابا نه تر خدائي خدمتگار تحریک تر ادبي تحریک او د هغې نه تر دې دمه د تاریخ پانې گواه دي چې پښتون شاعر او ادیب په حقیقت کښې په طوفان کښې الوت کړے دے. نن هم زموږ شاعر د دغه کاروان یو متحرکه غږ دے. موجوده صورتحال چې زموږ په خاوره کومې رویې پیدا کړي ده، په بنیادي توگه ئې موږ په درېو خانو کښې وپشلے شو. یوه ډله د پروډ خبره کوي خود نن هرڅه رد کوي بله ډله د نن خبره کوي، ولې د پروډ هرڅه کړي، البته یوه ډله داسې هم شته چې د پروډ، نن او سبا په تړون پوهېږي، د پروډ ساھو قدرونه او ادارې هم قدروي او د نن په لار د سبا په لور هم سفر کول غواړي. شیرین یار د دغه ډلې او دغه رویې سره دے. د قام وجود، خپله ژبه او ساھو قدرونه د سبا په لور د نن په لار د پروډ بنیادونو سره بوتلل غواړي او تر کومه ئې رسول غواړي نو هغه دې لوستونکي هم ولولي.

د خپل ازاد وطن بـسـرغـمـي پـه لاس

ستورو سپورمې نه هم په بره تلمه

د دغه خوب راله تعبیر و باسئ

د پښتون په خاوره چې کومه لوبه گرمه ده، زمونږ شاعر ترې ښه پۀ زور او زبر خبر دے۔ هغه ټول کردارونه هم پېژني چا چې دغه لوبه گرمه کړې ده او څوک چې دغه اور ته لمن وهي او د دې سره سره هغه دا توان هم او جرات هم لري چې د هغه مخونو نه نقابونه پورته کړي کوم چې د پردې شاته دي۔ لکه ما چې ووي هغه خپلې خاورې، وطن او خپلو مقدساتو باندې وروک مټېن دے خودغه لور ته ئې رويه منطقي او اپروچ ساھو دے۔ انداز او سوچ ئې مثبت (آپټيمسټ) رويه تنقيدي او تر څۀ حده مزاحمتي ده خو فکر ئې عمراڼي بنيادونه هم لري۔ تهذيبي هم او فني هم، که خبره ئې د درېزو پېل کړو نو دغه درېزې د دغه فکري بنيادونو سره سره د روزمرې او محاورې بلها خواږه هم لري، د طنز و مزاح مالگه پکښې هم گډه ده، پښتورومانس او د وطن د ښکلا رنگونه پکښې هم ځان ښائي او د متلونو بر محل استعمال پکښې معنوي او کلتوري خواږه هم راپېدا کړي دي۔ د دې باوجود چې پۀ خپل وطن او قام اولس مټېن دے خود تهذيبي نرگسيت نه ئې تر ډېره حده لمن بچ کړې ده او د خود احتسابي او خود تنقيدي پۀ لار پۀ ډېر جرات سره راتېر شوے دے، د خپلو خبرو پۀ ثبوت کښې ئې خود درېزې وړاندې کوم نو بيا به غزل، رباعي او نظم لور ته ځو۔

سترگې مې دواړه ډکې ډکې شولې

مانښام دے، ناست يمه د سين پۀ غاړه

د زلفوياد پۀ زړه راوړېده

خلکو اسمان کښې سياري ونيوي

پښتون پۀ کلي کښې ډېران لاندې کړو

زمونږه قوم هم دومره پاتې نه دے

د ځان او مال د حافظت پۀ خاطر

لارم تانې څخه مې کور واخستۀ

ايله باران نه پرنالې لاندې شوم

نن هغه ښکلي او هوښيارې جينۍ
 'خبر' چې فقير ته ورکوو، وئېل ئې:
 'خان په نيستی کېښې د مستی نه ژغوره'

بيلتون ته وايه، څه خپل کار دې کوه
 مونږه يو بل و ته به بيا وگرځو
 اوبه په ډانگ باندې بيليرې کله

تیارې څه داسې رنگله گورې شولې
 چاته تر څنگ خپله سايه نه ښکاري
 غلو خو هم داسې شپه له خدايه غوښته

بریت او شمله مې په خاطر نه نيسي
 حسن په خپله يو طاقت دے، منه!
 د زور اور اوبه په لور په خېژي

په مخ د زمکې دغه ټول مخلوقات
 نه کا توښه انبیا د رزق او مال
 مگر سپواله يو مېرې او انسان

عقل شعور سره مو ډزې کړې
 د وخت او بخت سره ده وړانه زمونږ
 ده مو د خان سره پخه دشمني

د ازادۍ، مينې او امن وطن
 مقتل مقتل زندان زندان شوراته
 خدايه! څه و شو او لا څه به کېږي

د وخت په دورو هر څه خر نه دي لا
 تابانه مخ پښتنې جوته شته دے
 سپوږمۍ دې خان و ته غاوره نه شي

د شېب پر ستونو نه کوڅه خطا ده
 تور ابا ان گړخي، چرته سر پتوي
 د سبا ستور د په افق و خليد

شیرین یار غزل هم ښه لیکي، د غزل په فن نې مویته کلک دے، د کثرت مطالعې له کبله نې په ستايل د کلاسیک سپورے زیات حاوی دے. د حمزه بابا اثر هم پرې کله کله محسو سپرې، د خوشحال بابا، حمید بابا، علي خان او کاظم خان شېدا ښه قاري هم دے نو د پښتو ادب د دغه عناصر خمسه د ستايل خواږه نې په غزل کښې ځان ښائي. گو چې دغه ستايل او دغه (ډائټیشن) زمونږ د کلاسیکي ادب سره زیات موزون ښکاري خو زمونږ شاعر هم په زور جام کې نوي شراب وړاندې کوي خو دا هم د ښاغلي شیرین یار یوه ځانته تخلیقي ادا ده چې احساس د ادراک په لار مخې ته راغلی دے. د هغه په دې مجموعه کښې ټول ټال څوارلس غزلونه دي چې د درپیزو او رباعیانو په مقابله کښې ډېر کم دي او دې نه نې تاسو د افتاد طبع (رجحان) انداز په اسانه لگولې شئ. یو څو غزلونو نې څو شعرونه د خپلو لوستونکو مخې ته ږدم او بیا نظم لور ته ورځم.

ه هغه یار څو جفاکار دے، خو پښتون دے

چې اغیار مې پښې رابښکي نوبیا ودرېږي

ه په خاطر د اغیارانو اخگر پرېوټ

چې په ماد یار د مینې نظر پرېوټ

کمتری او عاجزي مې هومره زور کښې

دانا او د غرور هغه غر پرېوټ

ه مړ اوې سترگې بلا مړې کا

خون آشامې لا مړې کا

هر ارمان نه مې سر پرې کا

څه اوس جوړې منارې کا

ه ماته دې یادونه زور گيري ښائي

کورته مې د زړه په دېواله راځي

پام گورے له سترگو مې ونه لوېږي

توی او ښکه لیمه وته بیا نه راځي

شیرین یار یوسفزے

دَ رتگونو پپوندونه

سترگي دَ حالاتو راته ورائي دي

ذوقه اَدَ سيالي خبري گرائي دي

غشو دَ ستم ته سينه تاني دي

شوقه! تلوسي دي پهلو اني دي

ه لويه ورشو دَ پښتنو که بي بهاره نه وے

بنکلي هوسي به دَ داماني دومره خواره نه وے

منگي ټيکري، گرونج ټوټي، جونه تارتاره نه وے

زمونږ دَ کلي دَ سيند غاره به اوزگار نه وے

تا به زما دَ کامرانيو جندي هسکي ليدي

زما دَ ژوند که دَ بلا په کوڅه لاره نه وے

ماته ئي وعده بڼه ده

نوي بهانه بڼه ده

خدایه! مازیگر ته خبر

داسي تماشه بڼه ده

د شیرین یار نظم کښې خارجي او داخل دنیا او نني واقعات، قام ته راپېښې ستونزې په بڼه ډول بیان شوي دي، گو چې دهغه د نظم عمومي رنگ ساده او روایتی دے، د پښتو نظم چې مولانا فضل محمود مخفي ئي رده اېښودې ده او د نظم بابا اجمل خټک کمال ته رسول دے يو مضبوط روایت لري خو د شیرین یار د نظم اختصار او سادگی دغه نظم له تر یو حده ځانگړے انداز او اسلوب ورکړے دے. په لنډو او ساده ټکو کښې ډېر څه وئېل د غزل خاصه ده خو شیرین یار دا کار د نظم نه اخستے دے. ځني نظمو نه خو ئي د داخلیت بخري او درد خړيکي هم لري، لکه د تندرونو په شپه "جرات" خو چې وينم وغېره.

اے نجیبه! اے شهیده! نومي نظم خپل لوستونکے هم د شاعر په نظریه ژوند او هم نظریه فن پوهه کوي او هم ئي په دې حقیقت رسوي چې زمونږ شاعر څومره په لږو او ساده ټکو کښې څومره مؤثر او منظم خیال د نظم په چوکاټ کښې وړاندې کولے شي.

د پښتون د چمن گلہ! د دښمن د سترگو خارہ!
 سرداری، درنه لوگے شه د وطن د سرد ستاره!
 نه ډيوه شته چې کرم بله نه گلان شته چې گېډی، کرم
 دا خو اوبسکې پښتنې دي د تاروح ته به ډالی، کرم
 ملامت درته ټول قام دے د تاروح ته مې سلام دے
 اے نجیبه اے شهیده د تاروح ته مې سلام دے

ه

د روح کرب، نومې نظم کښې ئې د خارج او داخل وصال او اتصال د لوستو او محسو سؤل وؤړ

دے، وائي

خو که سترگې کړمه پتې او زه نه گورم یو لور ته
 یا مې غور هم هلو و نه ږدم هر کوم غږ او هر یو شور ته
 دغه لمس هم پسې شل کړم او دا ژبه هم او ده شي
 که مې جوش له لاسه ورکړم بیا هم هوش پسې چپه شي
 خو د روح سره به خه کړم
 هغه لارا او چار راښايه
 کنه! دلته اوس بې وس بې
 د درد کړیکه مې بیا ستايه

ه

زمونږ اکثر شاعران د رباعی په نوم قطعې او نیمگړې غزلونه لیکي، د رباعی د وزن او بحر لپاره که په عربی کښې د لاجوه و لاقوه الا بالله مثال ورکولې شي نو په پښتو کښې مونږ څخه د خوشحال بابا و پنا زمونږ لپاره بل معیار دے، بابا رباعی داسې لیکي۔

راشه! بسپگړه د وني گوره
 خپل خان په نمر کا، بل کا تر سپوره
 په سنگ ئې ووله، مېوه درواچوي
 خصلت له وني، واخله اے وروره

ه

شیرین یار هم رباعیانې د رباعی په چوکاټ کښې لیکلې دي او د خپل فکر ښکلا گانې ئې د فن په چوکاټ کښې دننه وړاندې کړې دي، چونکه هغه د ادب د ژوند لپاره د کاروان یو تکړه غږے

دے نو دلته ئی هم ژوند او د ژوند د ساھو قدرونو خټه سترگه ښه په خلاص مټ کړې ده، البته په
خټو رباعیانو کښې هغه د یو روایتی پښتون په صورت کښې هم رابنکاره شوے دے او ډېر
حقیقتونه ئی د یو روایتی پښتون په انداز کښې رامخې ته کړي دي ځکه چې د رباعی روایت او
انداز زور او پوځ دے۔

لکه چې وائی ے

ے بد شي له بدو او ښه د ښونه ے وطن ته راشه، جوړ مرغزار دے
خوی د سرو شي، مگر سرو نه ے په للمو دشتو، هم اوس بهار دے
څوک چې د اصل نسل نه روغ وي ے چې ورته گورم، زړه مې پسخېږي
کار د پښتو هم بويه هغو نه ے گل خواته گل دے، یار سره یار دے

ے چې کله غوړيې، دنیا راز غلي ے په ژړا ژاړي، په ویر مامور دے
خو چې لږ سپور شي، ټول گنه تللي ے که څوک مالک دے که څوک مزدور دے
دغه دنیا ده، دغه ئی رنگ دے د جدل اور دے، وطن تنور دے
چې پرې تکیه کا، هغو ژرلي ے ایره ئی واخله، روغ که رنځور دے

داو د شیرین یار د رنگونو پوندونه او زما د دغه کتاب په حقله خیالونه۔ دا د خپل دور د یو
استاذ شاعر او قلمکار د فکر و فن ښکلا گانې وې او دي۔ څوک چې په خپله هم د ژوند په ډېرو
تیارو او پیچیده لارو راتېر شوے دے، څوک چې ژوند په دې لږ عمر کښې د بلها تودو سرو
سره مخ کړے دے۔ مایوسي او ستړیا چې د چا په کتاب کښې وجود نه لري۔ څو ځله راپرېوتے
دے خوبیا هم په خپله پاڅېدلے او روان شوے دے ځکه چې د باچا خان د ژوند او جدو جهد
فلسفه باندې یقین لري او هم په دغه رڼا لاره ښه په ډاډه زړه روان دے۔

د شیرین یار د ښه ژوند لپاره دعاگو

نور الامین یوسفزے

شاه منصور صوابی

۷ جون ۲۰۱۴

رنگونه پوندونه

شیرین یار یوسفزے

دا کتاب چي ستاسو د وړاندې دے، دغه کښې درېيزې، رباعيانې، خاص ډول لنډ نظمونه او خو غزلونه دي. دا واره تخليق د زندان دننه د مرگ (پهانسې) کوټه کښې شو دے. دې نه وړاندې زما دوه کتابونه افغان گلونه او اوښکې مشالونه چاپ دي. دغه سره سره مې په چاربهټه يو کتاب گوټه (تحقيقي مقاله) هم ليکله دے او بل کتاب مې د پښتو په الف بي شعر، قافيه، ردیف، بحر، وزن او روانۍ ليکله دے چې ډېر زړه ستاسو د وړاندې وي.

د رنگونو پوندونه د کتابت او ډيزائن گران کار ښاغلي خيام يوسفزي په ډېر اخلاص تر سره کړ دے. د مرگ د کوټې دننه ما خپل تخليق کاغذ ته سپارله، بيا مې ترې په موبائل فون عکس اخسته او سمدستي مې خيام يوسفزي ته (چې په سعودي عرب کښې ژوند کوي) د اي مېل لارې وړلېرله دے. هلته هغه کمپوز کړ او بيا ئې ماته د املا د سمون لپاره رالېرله، د املا د سمون نه ورسره ورته ما بيا لېرله او هغه خان سره خوندي کړه. په زندان کښې د حالاتو او بيا د ليکونو د بچ پاتې کېدو هډو څه پته نه لگي.

خيام يوسفزې د يو ښه کشر او منونکي په حيث شامد ام د زده کړې هڅه کوي او د پښتو ادب نېټ له لارې د دنيا گټ گټ ته د پښتو ليکونه او کتابونه رسوي. دغه رنگ نور بلها ډېر ملگري لگيا دي او د نېټ له لارې د پښتو ژبې خدمت کوي. نن په فېس بک او د سوشل ميډيا په نورو پاڼو کښې هر پښتون ته د پښتو ليکونه د سترگو په رپ کښې ملا وېري، ډېر ځنې پښتانه چې د پښتو د ليک لوست نه ناشنا وو، هغو هم د پښتو ليک لوست زده کړو او ډېر ځنې اوس پښتو کښې خپل تخليقونه هم وړاندې کوي. تخليق، تنقيد او تحقيق سره سره د پښتو په املا ډېرې خبرې و شوې، د عام وگړي سره سره د نوو ليکوالانو او خاص د مسافرو پښتنو ډېره ښېگړه و شوه.

دغه لړ کښې زمانه چې څو مره هم کېدې شوه نو ما خپل کردار ادا کړه. زه په هغه ټولو ملگرو او خاص په مسافرو پښتنو وياړ کوم چې هر چرته او هر وخت ئې خپله ژبه ژوندۍ ساتلې ده.

په دغه مسافرو او خپل قام، ژبې، کلتور او ادب باندې مښن ملگرو کښې يورانده د نظم غوښتنه وکړه، نظمونه خو ما وړاندې هم ډېر ليکلي خو دغه وخت ما فکر کوو چې کوم داسې يو صنف کښې طبع آزمائي و شي چې هغه هره موضوع زغملې شي او هغه ځنې خبرې چې مونږ

ئې غزل او عام نظم کښې نۀ شو کولے نو چې هغه ته هم خای پۀ لاس راشي. دغه وخت ماته درپيزه او رباعي پۀ نظر کښې راغلل خو درپيزه مې زياته خوښه شوه، رباعي د وزن او بحر پۀ حواله خپل ځانگړے انداز لري چې پۀ دغه اړه به هم خبرې کوم خو دلته به درپيزه باندې پوره خبره کوم. ځکه چې دغه ته ډېر خلک هائپکو وائي چې يوه غټه تېروتنه او ناخبري ده. اول خبره به پۀ هائپکو کوم چې دا څۀ شے دے؟ هائپکو د جاپاني ژبې شعري صنف دے چې پۀ اصل کښې د جاپاني ژبې د نظم هائي کائي د سردري مصرعو نه اخستے يا ساز کړے شوے يو صنف دے. دغه سردري مصرعو ته به ئې 'هو کو' وئېل. دغه هو کو برخې ته د بيل صنف شکل ورکړے شو، لکه څنگه چې مشرقي شاعري کښې غزل د قصيدي د تشبیب نه راجدا کړے شو او يو بل صنف ترېنه جوړ کړے شو خو دلته دا خبره اهم ده چې غزل هم هغه شکل کښې دے او بيا چې کومې ژبې ته هم لار دے نو پۀ خپل شکل کښې لار دے، دغه ژبو کښې ئې هم نوم غزل دے او دا يوه خبره هم ده چې دغه ژبو کښې د غزل پۀ رنگ کوم شعري صنف نۀ و نو ځکه ورته غزل لار دے. که چرې دغه ژبو کښې د غزل غوندې کوم شعري صنف موجود وے نو بيا هلته د غزل هډو ضرورت نۀ و. خو چې مونږه هائپکو ته وگورو نو د دې معامله جدا ده، يوه دا چې هائپکو پۀ جاپان کښې د ۵، ۷، ۵ سېلابونو درې مصرې لري، دوېمه دا چې د درې مصرو نظم پۀ پښتو کښې د وړاندې نه موجود دے، درېمه نکته دا هم ده چې د جاپان هائپکو د موضوع لپر کښې محدود ده او زموږه درې مصرعېز نظم لا محدود دے.

د ۵، ۷، ۵ نمونه ے د گلو خانگه

ځکه ځنگېرې هسې

د سحر باد دے

بناغلي اسماعيل گوهر صېب پۀ خپل کتاب 'مسکا' کښې د پښتو خپل درې مصرعيز نظمونه (درپيزې) وړاندې کړې دي چې د يوولس سېلابونو يو شان مصرعې لري او څلورم وزن کښې دي خو د نامعلوم سوب پۀ بنياد ئې ورله نوم هائپکو ورکړے دے. د دغه نه وروستو بيا نورو شاعرانو هم د دوي تقليد وکړو او د پښتو دغه خپل نظم ته ئې هائپکو ليکل يو سم کار و باله. دغه يوه لويه غلطي وه او ده، دا کله هم هائپکو نظم نۀ دے، دا د پښتو خپل درې مصرعيز نظم دے چې ما ورته نوم درپيزه ټاکلے دے. دا صنف د پښتو ادب پۀ تاريخ کښې (د جنگي غېرونو پۀ نوم) هم موجود دے، لکه د مرزا الخ بېگ دربار کښې د يوسفزو مشرانو دا وېنا.

لکه يې نو داسې وونه لاس ترلې خدای درکړي

اوس مو وژنه لکه پسونه

دَ ماشومانو اکثر صوتونه دَ دري مصرعو دي يعني درپيزي وي لکه:

توره توتہ! مات دي شه بناخونه

زہ درختے نہ شم

او هرچا در کبني جوړ کړي دي تالونه

بابو لالی هم پۀ دري مصرعو کبني دي، يعني دا هم درپيزي دي لکه

دَ بالنت لاندي انار دے

داسي زوم مو دروستلے

چي نامتو پۀ کندهار دے

دَ دغه نه زياتي نورې هم بلها بېلگې پۀ لاس راځي خو دَ دغه سره دا يادونه هم ضروري گڼم چې دَ ايران او افغانستان پۀ پوله چې کومه کتبه موندل شوې ده او د هغې پۀ حواله د پوهانو اندازه داده چې دا خوزه کاله زړه کتبه ده، نو پۀ هغې هم د خبره دا درپيزه ليک ده.

نۀ اړیکے یم

نۀ دروغژن یم

نۀ زور کړے یم

دَ دغه سره مونږ ته دا هم معلومه شوه چې درپيزه د پښتو زيات قديمي نظم دے، د هغه نورو بېلگو نه داسې ښکاري چې درپيزه د جنگ يا بنادي يعني مهم لۀ کوره راوتلې ده.

دَ جوړښت پۀ حواله به دا خبره وکړم چې د يو هومره سپلا بونو دري واړه مصرعې هم شته او لنډې، اوږدې مصرعې هم شته. دري واړه مصرعې يو وزن کبني هم شته او دري واړه مصرعې دوه يا دري جدا جدا وزنونو کبني هم شته. خو اکثر يوه مصرعه د سپلا بونو د شمېر او يا وزن پۀ حواله بدله وي. دغه نه پۀ آخوا دري واړه مصرعې ازادې (د قافيه او ردیف) هم شته، او داسې هم دي چې اوله مصرعه او درېمه مصرعه هم قافيه وي.

دا خبره ما د ټولو درپيزو پۀ حواله وکړه چې پکبني اولسي درپيزي او د ماشومانو صوتونه هم دي. د شاعر لپاره دا ضروري گڼم چې هغه د وزن خيال لازم و ساتي، نوره ئې خوبه ده چې د خومره سپلا بونو برابر مصرعې (دري واړه) تړي او قافيه ردیف راوړي او کۀ نا.

دا وخت ما خپله هم پۀ يو ولس سپلا بونو کبني دري واړه مصرعې برابر ليکلې دي او د ټولو وزن څلورم دے يعني هر هره مصرعه کبني هر څلور سپلا به سپت کبني څلورم سپلا بونو دروند دے. اسماعيل گوهر صېب او د هغه نه وروستو نورو شاعرانو هم اکثر دغه يو ولس سپلا بونه بحر او

خلورم وزن کنبی (دَ قافیہ اور دیف نہ ازادی) در پیزی لیکلی دی۔

دَ دغہ تقطیع خہ داسی دہ

$$۱۱ = \text{///} + \text{////} + \text{/////}$$

هر خلور سہلابہ سہت کنبی خلورم سہلاب دروند دے۔ دلته بحر دَ یوولس سہلابونو دے نو
خکہ آخری سہت نیمگرے راغے۔ دَ پنبستو شعر کنبی ہم آخری سہت نیمگرے راتلے شی، پہ عربی۔
فارسی، او اردو ژبو کنبی دا کار دَ زحافونو دے۔ زمونہ دَ پنبستو شعر دَ وزن خپلہ طبعہ دہ، دَ
عربی، فارسی، او اردو ژبو دَ عروضو پہ قاعدہ باندي دَ پنبستو ژبی دَ شعر بحر جوړول او وزن پہ
زور سازول یو غلط او مصنوعی کار دے۔

هر خو کدَ وزن دا کار بنیادی طور یو دے خو ژبی او دَ ژبو طبعہ جدا جدا دہ۔ عربی ژبہ کنبی دَ
وزن او بحر دَ پارہ لفظونہ مقرر دی۔ دَ دغہ لفظونو خپل دَ شمېر حرفونہ او خپل انداز باندي دَ
وزن حرکتونہ دي خو پنبستو کنبی دَ دغہ لپارہ لفظونہ مقرر نہ دي، داسی لفظونہ مونہ لیتولے او
مقررولے شو خو دَ سہت دا طریقہ دہرہ اسانہ دہ۔

دغہ لپ کنبی زما کتاب شیرین بیان راروان دے۔ پہ دغہ کتاب کنبی پوره خبرہ شتہ۔ دلته زہ
صرف دو مره ووايم چې د پنبستو او عربی وزن او بحر محض پہ دغہ سہتونو او لفظونو سره بیل
نہ دي دَ دغہ دواړو کار یو دے۔ دَ پنبستو او عربی ژبی دَ شعر دَ وزن بیلگوت پہ نور خہ دے او
هغه دا چې د عربی و فارسی د شعر لپارہ دَ دغہ مقرر لفظونو راوړل یو شان یا یو ترتیب سره نہ
وي۔ یعنی کله خو دَ یو کلام هره مصرعه کنبی ټول یو شان لفظونہ مقرر شي او کله کله دَ یو کلام
هرې مصرعې وزن دَ مختلف سہلابونو یا حرکتونو پہ بنیاد جوړ کړے شي۔ (دغہ مصرعو کنبی
چې کوم وزن وي نو هغه دَ مختلف وزن او سہلابونو (د شمېر) پہ بنیاد وي)
لکه دا مثالونه

مقارب: - مفاعیلن + مفاعیلن + مفاعیلن + مفاعیلن

رجز: - مُستفعلن + مُستفعلن + مُستفعلن + مُستفعلن

کامل: - متفاعلن + متفاعلن + متفاعلن + متفاعلن

متدارک: - فاعلن + فاعلن + فاعلن + فاعلن

اوس دا وگورئ

مضارع: - مفاعیلن + فاعلاتن + مفاعیلن + فاعلاتن

سریع - مستفعلن + مستفعلن + مفعولات

هزج مثنیٰ - مفاعیلن + فاعلن + مفاعیلن

لیکن دَ پښتو مزاج دادے چپې ورومبے سبټ دَ کوم وزن راوړے شو نو ټوله مصرعه کښې به هم هغه سبټ راځي. که دا سبټ مونږ مفاعیلن واخلو نو ټول پوره سبټونه به مفاعیلن راځي. آخري نیمگړے سبټ به مفاعیلن یا مفا راځي.

دَ دغه سره به بل لفظ دَ پاره دَ وزن نه راوړو. پښتو شعر کښې صرف څلور وزنونه دي.

دَ عربي ژبې دَ دغه لفظونو په بدل کښې پښتو کښې دَ درې، څلور او پینځه سېلابونو سبټونه دي. خو وزن دَ څلورم سېلاب نه وړاندې نه شي تللے. ورومبے سبټ چپې دَ څومره سېلابونو وي او دَ کوم وزن وي نو وړاندې به مصرعه هم دغه شان وي. که چرې مصرعه دَ طاق یا دَ لس او څوارلس سېلابونو وي نو بیا داده چپې آخري سبټ به نیمگړے کېږي. دغه کم سېلاب دروند او سپک دواړه کېدے شي.

دَ پښتو وزنونه دَ نځښو په مدد سره دا ډول دي.

ورومبے وزن: +////

دوهم وزن: +////

درېم وزن: +////

څلورم وزن: +////

دَ پښتو خپله طبعي دَ وزن لار (که دَ دولس سېلابونو مصرعې)

ورومبے وزن: // + // + // + //

دوهم وزن: // + // + // + //

درېم وزن: // + // + // + //

څلورم وزن: // + // + // + //

دَ پښتو دَ طبعي نظام خلاف وزنونه او بحرونه لکه:

$$۱۲ = // + // + //$$

$$۱۲ = // + // + //$$

$$۱۴ = // + // + // + //$$

دَ دغه خبرو او نځښو نه دَ عربي او پښتو ژبې دَ وزن او بحر بیلگوت بنکاره شو.

د (نگونو پپوندونه

اوس د درېيزو په شعري مسئله خو خبرې كؤم. پښتو كښې تپه هم يو قديمي منظوم شعري صنف دے. د تپې دوه مصرعې وي، يوه مصرعه د ۹ سېلابونو او بله د ۱۳ سېلابونو وي. د تپې وزن څلورم وي يعنې هر څلور سېلابه سېټ كښې څلورم سېلاب دروند وي او تقطيع ئې څه داسې ده.

$$۹ = / + // + // + //$$

$$۱۳ = / + // + // + // + //$$

تپه كښې آخر ته د "ن" "ه" "ه" (نه) حرفونو د اضافې او تکرار له سوبه يو د قافيې يا ردیف خپل نظام هم په نظر راځي. کله کله دا صرف ه سېوا کولې شي. دا ټول جوړښت منظوم دے. او په تپو كښې ښه پوره پوره شعريت هم موجود دے، دغه وجه ده چې زمونږ د پښتو شاعري ټوله منظومه ده او دلته هر منظوم کلام ته شعر وئېلې شي گنې د شعريت يو جدا معنا جوړېږي. دغه وجه ده چې نن کچه او پره خبرو سره آخر ته قافيه ردیف راوړې شي يا لږه پر وزن ته سمولې شي او د شعر نوم ورکولې شي. بازار كښې د گانو په نوم هم داسې بلها مواد خرڅېږي.

خو دلته دا گيله عبث ده ځکه چې دلته خولا تر او سه خلک په غزل او رباعي كښې خطا دي. د قطعې او رباعي خبره خولا جدا ده. د قطعې او رباعي خبرې نه وړاندې دلته دا ووايم چې درېيزه باقاعده منظوم کلام دے او د اولسي يا جنگي درېيزو نه سېوانورو درېيزو كښې پوره پوره شعريت موجود دے او درېيزه د پښتو خپل قديمي نظم او شعر دے.

دغه صنف كښې د بيلا بيلو موضوعاتو يو لوی ځای موجود دے. ما خپل ځان دغه کتاب كښې د مختلف موضوعاتو د راوړلو او بيلا بيل رنگونو د پېوند كولو تر خپله وسه پوره پوره كوشش كړے دے.

په دغه کتاب كښې رباعياني هم دي او د دغه باره كښې هم لږه خبره كؤم. رباعي هم لكه د غزل راغله شعري صنف دے يعنې زمونږ خپل نه دے خو ځېني ملگري اوس دې ته څلوريزه وائي او ځېني خلک په څلوريزه، رباعي او قطعه كښې فرق نه شي كؤلې. رباعي د څلورو مصرعو په يو خاص انداز كښې ځانگړے شعري صنف دے چې هره مصرعه ئې دوه دوه ټوټې وي. د دې خپله مخصوص د بحر او وزن طريقه ده. وړاندې چې زمونږه مقدمينو هم كومې رباعياني ليكلې دي نو هغه ئې هم د عربي د عروضو په قاعده يا طريقه ليكلې دي او د هغې تقطيع هم په هغه ډول ده. د پښتو د طبعي سره پوره سمون نه خوري، په دغو كښې يوه رباعي چې د لس سېلابونو ده، هغه د پښتو مزاج سره سمون خوري خو هغې كښې هم درېمه مصرعه لانجه جوړوي او د پښتو په

حساب پکڻي يو سېلاب زياتېږي. ما خپل ځان دغه کتاب کښي هم هغه د لس سېلابونو رباعيانې ليکلي دي خو تقطیع ئې پوره په پوره د پښتو په قاعده ده. او ما خپل ځان دغه له د پينځه سېلابونو سېټ ټاکلې دے. وزن به هم هغه څلورم وي ځکه چې پښتو کښي سېټ که د درې سېلابونو شي، که د څلورو او که د پينځه سېلابونو شي خودروند سېلاب د څلورم ځای (نمبر) نه وړاندې نه شي تللے.

تقطیع ئې څه داسې ده.

$$۱۰ = \text{////} + \text{////}$$

سېټ ۱ + سېټ ۲

دغه ډول وزن بحر کښي غزلونه او چاربتې هم خو ليکلې شوې دي خورواچ ئې نه دے موندے او زه وایم چې دغه انداز صرف د رباعی د پارهمخصوص ښه دے، دا د بل صنف د پارهمخوند نه کا. د موضوع او مضمون په حواله په دومره وایم چې دغه زور جام کښي نوي شراب وړاندې کېدے شي او په داسې انداز هم چې چاته به او پره نه لگي. قطعه په پښتو کښي ډېره ليکلې شوې ده او زما نورو کتابونو او خاص اوبڼکې مشالونه کښي ئې نمونې شته. اگر که ما دغه کتاب کښي قطعي هم ټولې د څلورو مصرعو ليکلي دي خو د قطعي د پارهم دا خبره د یاد ساتلو ده چې قطعي لازم د څلورو مصرعو نه وي. قطعه د غزل په انداز (وزن او بحر) ليکلې شي. څلور مصرعې هم وي او زياتې هم کېدے شي. دغې ته ټوټه هم وئېلے شو.

خو چې نوم څلوريزه شو نو بيا دا خبره لږه جدا ده او هغه دا چې زمونږ څه شاعرانو دغه څه د درېزو په ډول ليکلي خو مصرعې څلور لري. (دغه ډول شعرونه محب الله مشواني ورور هم

ليکلي دي) ۷ ته د خوبونو ښاپېری، يې، ځکه

ما درته ټول عمر شو گير کرے دے

اوس مي په دې خبره پوخ يقين دے

ستا به په خيال کښي هم راغله نه يم (محب مشوانه)

اوس دلته سوال دا راپېدا کېږي چې د دغه څلورېزو د رباعی او بيا خاص د قطعي سره څه توپير دے؟ نو رباعی به لازم د څلورو مصرعو وي، اوله، دوېمه او څلورمه مصرعه به سره هم قافیه وي، هره مصرعه به دوه ټوټو کښي وي خو قطعه به لکه د غزل روانه وي، لازم د څلورو مصرعو به نه وي د زياتو هم کېدے شي، ورومبې مصرعه کښي قافیه د شاعر خپله خوښه ده. نوره به قافیه لري.

نو تو پیر خو بېخي ښکاره شو دے او هغه دا چې رباعي خو هډو د وزن و بحر په حواله جدا ده. د قطعي بيا خانله تعريف و شو چې لازم څلور مصرعي نه لري او د قافيو حالت ئې هم بيان شو خو دلته د څلوريزو حالت د دغه دواړو نه ځان جدا کوي او هغه داسې چې دا څلور واړه مصرعي د درېزو په شان د قافيه او ردیف نه بېخي ازادې وي (خو د وزن او سېلابونو د شمېر په حواله پابندي لري) نو ځکه دغه ته هم رباعي يا قطعه وئېل مناسب نه دي او هم دغه څلوريزه نوم ئې سم دے او دغسې به مونږ څخه يو بل صنف هم په لاس را شي.

نور په دغه کتاب کښې څو غزلونه دي او څو نظمونه دي. په غزل خو خبره کولو ته حاجت نيشته خو د دغه نظمونو په حواله به دا ووايم چې دغه ډول نظمونه ما افغان گلونه او اوښکې مشالونه کښې هم ورکړي دي او دلته دغه کتاب کښې هم خو چرې پرې خبره نه ده راغلې. اوس به دومره ووايم چې دغه ته دې غور وکړه شي، دې نظمونو کښې د داخل او خارج دواړه ډوله د اظهار يو ښه ځای موجود دے، او د اوس په لنډه تنگ وخت کښې د کتنې قابل هم دي. د پښتو او پښتنو د پاره پکښې ډېر کار کېدے شي. دا څو خبرې ما ضروري گڼلې نو ځکه مې وکړې، نور هر څه په لوستونکو پرېږدم.

په درناوي

شیرین یار یوسفزے

ورومبی برخه

درپیزی

درپڙي

شيشڪه ، توره درنه شپه چي لاره
راغے بد رنگه او بي نوره سحر
وايه! چي وُخاندو، كه وُزارو اوس

دَ خان او مال دَ حفاظت په خاطر
لارم! تهاني خخه مي كور واخسته
ايله ”باران نه پرنالي لاندې شوم“

خلقو آسمان كني سياري ونيوي
پنتون په كلي كني ڊبران ”لاندې“ كرو
زمونره قوم هم دومره پاتي نه دے

درپيښي

هغه وي: حكه مې واده وټنه كړو
 كلي كښې طبعې پورې ښخه نه وه
 چې لاس وټنه رسي مېوه تروه شي

بېلتون ته وايه خه! خپل كار دې كوه
 مونږه يو بل وټه به بيا وگرځو
 اوبه په ډانگ باندي بيلپري كله

نن هغه ښكلي او هونښياري جيني
 "خبر" چې فقير ته وركوه وټپل ئې:
 "خان په نېستې كښې د مستې نه ژغوره"

در پیڑی

برپت او شملہ می پے خاطر نہ نیسی
حُسن پے خپلہ یو طاقت دے منہ!
”دَرت زور آور او بے پے لورہ خپڑی“

ما وی: لہ تامی مال و سرشہ قربان
لپلا! زما پے خوب او خیال کنسی تہ یی
وی ئی: سری دَرت شپی ربنتیانہ وائی

بُلبل کہ نیت دَرت لوی الوت کرے دے
بورا ہم بل وطن تہ کدہ تری
گلوتوی والی برقعی واغوستی

در پيڙي

زما غانتھول ، زما رېدي چي نشته
پولو ، پتو ته د کتو څه پاتي
خدايه! د زهرو دا اتی وړانې کړې

نن ئې د زلفو څرې څنگ جوړه وه
د مشاطې هُنر تمام وو پرېنه
ځکه په ويخه اوس خوبونه وينم

زما د خيال او د هُنر بلندي
د چا تگونو باندي هېڅ هم نه شي
”آسمان په گتو که څوک وولي، نو څه؟“

درپڙي

تیارې خه داسې رنگله گورې شولې
چاته تر خنگ خپله سایه نه بنکاري
”غلو خو هم داسې شپه له خدايه غوښته“

عقل شعور سيره مو ډزې كړې
د وخت او بخت سره ده وړانه زمونږ
ده مو د ځان سره پخه دښمني

د سيند او بو باندې ډاكه پرپوته
ما وړله خپلې رنې او ښكې وركړې
د وطن ښكلي دې تاري وهي اوس

در پیڑی

پہ مادې اور دَ مینې پورې کړلو
لا اوس پوکي دَ اسـ وپلو ورکوي
داتہ نو ہم خوڅه دَ کانې نه ئې

دَ اصل ، نسل نه انکار و نه کړې
تش صفارنگ باندې بازي مه تـرہ
”رني اوبه چاڼي کني نه شاري څوک“

زيست مو ولقه کني دَ روزگار کنيپوته
بي دَ پيسـ ونه څوک خبره نه کا
دَ حسرت مري بي کفنه پراته

در پیڑی

ماتہ صحرا کنبی نَن یو گُل دَ لالہ
دَ پَر ژر غونہ شَان لَہ سَوختہ وُو ی
”موسم هُم یار دَ اوس دَ غور لستونہ“

زِرَہ کَہ دَی ہر خومرہ هُم لوی دَ گُلہ
خیال او نظردی هُم لندہ پار دَ نَہ دَ
خو! ”یو خادر کنبی دوہ بر بندہ نَہ راحی“

نَن چَی زما و پرو زما دَ وادَہ
الہم کاتہ او خَان نِی وُنَہ لِبَدَہ
وِی نِی: نو مونہ سرہ مو ورا نہ وہ خَہ؟

در پښې

لۀ سـاړه خـويه دې نورڅه ووايم
 لۀ ډـېره تاوه ئې لمبه لمبه كرم
 راشه! لږ خواله كه تود پږې چرې

ما ورته وې: پوندي دې وچاودلې
 مخ دې چاپېره تېر سړي ونيول
 وې ئې: نېستي، هستي دي لږې سره

ما ورته وې: خدای دې افسر كا بچے
 چرته د كلي كورپه "بنه" به راشې
 هغه په بنار كښې "گهر داماد" شو د چا

در پيڙي

زما پء خپلو رنہو او بنڪو قسَم
زما پء كسو كنبِي نِي عكس پاتي دے
راڊي شي يار كه نِي پء خپله كسِي

دَ گاونڊو اور ته چي لمنه وهِي
خو خپل كاله ته دي لمبِي راوَلِي
”دَ خپله خانہ خو شوڪ نه سِپِزي خان“

اوس كه پء كلي كنبِي دي خوبن نه وي شوڪ
پر پرده بنپرہ ورله دُعَاؤ غوارہ
چي ”بنہ“ شي ورڪ به شي دَ بنار پء طرف

درپڙي

نن راته بنکلي ډکه لار کښې ووي
راځه! چي سترگي سره وځنگو و
”روشن خيالي“ ده هېڅ پروامه کوه

خو مال او ملک د ټول وطن ”لاندې“ کړي
رزق تمام د گورد اولس و نگردي
د حرص نس به دي لانور او بډ شي

يا به زما د لغت علم کم وي
يا خو لفظونه به مانې بدلوي
په ”آزادي“ او ”ساتون“ پوهه نه شوم

در پیڙي

د اوښکو سیند کښې مې سپلاب راغله
د زرگي ښار ئې راله یو رو تمام
باچا کچکول باندي پتري ووهل

نن هغه ښکلي ، بې آسري فقيره
خونري سپي چې بده وچيچله
ناظم وئېل: خپر دے دا "فرېنډلي" و شو

رېپاره! ستاد متازی نه شو خلاص
ستاد تهگي نه دک روزگار ختم شو
مینه خو لاره په هوا باندي شو

در پیڑی

زما کٔ او بنکی ملغلری وی ہُم
مغرور اشنا پری لار، شو تپر د پاسہ
خدای دی د چاہے بنپو کبی توی نہ کا شوک

پہ مخ د زمکی دغہ ٲول مخلوقات
نہ کا تونبہ انبشار د رزق او مال
مگر سپوا لہ یو مپری او انسان

داد جنت د باغچہ پی گلونہ
پہ کوم ٲران می پپرزو کپری کلہ
پہ کاغذونو بانڈی اور پوری شہ

در پڙي

دهقان چي سوال وڪري باران و غواڙي
كلال به وائي: خدايه! شين ئي لري
دلته انسان ته خپل اوقات معلوم شي

بازار د سُو د د و مره تود شو د دے چي
دَ ضمير و نو سُو دا گاني کپري
اوس پء خپل سپوري هم باور مء لره

دا هوا گاني چي حالونه وائي
د آسمان ستوري هم عكسونه اخلي
ماشومه مينه به اوس خنگ پتو و

درپيڙي

دَمينې تارچې مې لا پوخ نَه وو سَم
خپلو نازونو لَه دې تال واچوَه
نو اوس جو تې لږې پَه خيال ورکوَه

هغه وې: دومه ره خشناک يمه چې
”هدو پَه پوزه باندي مچ نه پرېږدم“
ما وې: نو خدای خودې مټن کا پَه چا

ما وې: پولس ماما! دا ډزې دَ خَه؟
”جوړې، پَه کلي کبني جگره و شوه“
وې ئې: نه مږه! زمونږ غوالنگه شوه

در پيڙي

وي ٿي: مُلايم خو سـخي هُم يمہ
اولس، پولس پء دسـتر خوان مي گوره
ما وي: نو داخه سـتاد کوره راخي

زما کي آخلي اوس عکس اڀوتہ
يا که نظام دَ ٿول فطرت بدل شو
کاغي پء پنجو کني شهباز يورو..!

دَ وخت پء دُورو هر خه خرنه دي لا
تابانه مخ پڻتني جونه شته دے
سپورمي دي خان و ته غاوره نه شي

در پيڙي

په جار به ووايم خپل راز د مينې
د حق په تور باندې وژلې بڼه يم
پر پرده چې رسم د منصور ادا شي

د شب پرستو نه کوڅه خطا ده
تور ابان گرځي چرته سر پته وي
د سبا ستور په افق وځلېد

ما دې په سترگو کښې يو چاته کتل
زه په ټول حال د دې اسير خبر شوم
اوس خو عکسونه هم حالونه وائي

درپیزی

دَ آزادی، امن او مینپی وطن
مقتل مقتل، زندان زندان شوراته
خدا یه خه و شو او لاخته به کپری

آزار مو واخست د جمال او جلال
شال او شری لکه خشاک سوز پری
مونره خیل کورته پردے اور راؤرے

خدا یه ! ما واخلی یا قیامت راولی
مانه خودغه کانپ نه شی لیدے
چی تور کارغان سپینی کونتری ووری

درپيڙي

مُشک مي پء در او پء ديوار وُشِيندل
لاره ، کوخه مي کره ترمکه پء او بنکو
خويار مي سور شو لار پء اس د هوا

د سپيني خُلي د سرو لبانو پء نوم
”ما پء سپورمي باندي گلونه کرل“
خدايه ! دا خوب مي بي تعبيره نه کرې

د حَيڪروينه چي مي وُسپزله
قام له خو او بنكي مي والي راورلي
خو ! رانده خلک پء ډيووخه کوي

در پڙی

دَ اجل کومے می سنندره کـر لو
زہ خویہ مہر و زرو نو کنبی ساہ راو کم
چی ما مہروی نو مرگ دی خپلہ و مری

ما چپی دی زورتہ د یادونو کتل
زہ تہ می خیال د ہر تدبیر عبث و و
غرق شی سبلا ب تہ چپی بندونہ تری

راغلی ما وژنی ، نو خہ! و می وژنہ
مرگیہ! ولی لاس او پنبی دی رپی؟
مونرہ اوس ہا غہ پنتانہ خونہ یو

در پښي

خپله قصاب او د مورې خه باور؟
خپله په خان د دې مرگي خه پته!
حکه چرې د لاندې ساه اخلمه

اجله! ژاره ته، زه نه ژارمه
ته چې مې وورني، زه لا ژوند مې شم
مرخو هغه شي چې ناموس ئې ورک شي

شړې مې خه لږه خيړنه شوله
چې دې بيا سترگې داسې سپينې کرلې
د دنيا رنگ مې ايله اوس وليده

در پېږي

د خپل آزاد وطن بېرغ مې پۀ لاس
ستورو ، سپوږمۍ نه هم پۀ بره تلمه
د دغه خو بواله تعبیر و باسئ

چې خبر نه يې پۀ تېر شوي پروڼ
نو څنگه زده ئې پۀ راتلونکي سبا
د نن پوهنې خو ناپوهه کړې لا

تۀ چې بازونه پۀ قفس بندوي
لا ترې مخوکې او نوکونه آخلي
بياد کارغانو "بدمعاشي" مه ژاره

درپڙي

ما وې: دا زلفي دې وي سپوري اکثر
خرې، کښې هغسي گلان نه ټومبي
وي ئې: اوس کلي ته سپرلي نه راځي

لاړم آسمان ته د بخت ستوري پسي
ما وې: تختي نه لږد تخت ځای ته شه
وي ئې: نو تاسو خوڅه هم وڅوځي

دالوي آسمان پرې تنگېدلې خو، نه
دزړه دنيا به مې روښانه وې لا
داسې سپورمي که يو، دوه، درې نورې وې

درپڙي

سترگي مي دواړه ډکي ډکي شولې
د زلفو وياډ په زړه راوړېده
مانښام دے ناست يمہ د سيند په غاړه

آسمان دے ډک له بنو بنو برخو منم
خو لوی مرام لره به لوی جوړېږي
وړي دي د بام د گيا خوب نه ويني

زه د سپرلي په آب و تاب خه کوم
زه د ورشو آب و گيا ژارمه
د شپونکي خای خو خراړه نه شي نیوے

در پیڙي

نن چي پيءُ لار کڻي مخامخ راغے يار
 وي ئي: منم، خو دَ زرہ حال ووايه
 سترگو مي وي، خو پکڻي اوبڻکي راغلي

ما چي زاهد پيءُ مڀخانه کڻي وُلید
 پيءُ خپلو سترگو مي يقين نه راتلو
 ساقبي وي: پوه نه شو دَ ورڃي راغے

زلفي ئي تاو خوري دَ رخسارو پيءُ سر
 سترگي ئي سري، بانه ئي برند دي اولار
 چي نن به څوک دَ قتل وار تپروي

در پیڙی

بُلبل پء ماتہ خانگہ ناست زړل ئی
”سری خولی غوتی می خء پء هیر لارلی“
چی د بنسار خلقو کفنونہ گران کرل

کء خپله بنخه د چا حوره وی هم
پردی بدتری نه ابتره بنکاری
بنی بنی مپرمنی لاری وینخی شولی

مئی زما پرتی د بل اورو ته
پء ما چلپری گزارونه کوی
د وخت پء دی جب ربه خنگ نه زارم

درپيڙي

خوڪ ئي لَهَ حَانه پـر پـڪـوي چـري نـه
الـبـتـه خـورِ مـتـه پـه غـاره كـري لا
زَه چي رنخور شوم نو تا پر بنسودمه

يو خوڪ خوشحاله وو چي لور ئي و شوه
ما وي: هَه! بنه ده جهالت ختم شو
هغه وي: مره! اوس به روغه و شي

زمونره سيند ته يوې شيپي له راشه
چي د چَرونو او چَرو پَه ژبه
واوري! چيا کني د فطرت سندرې

در پیڑی

شمع محفل ته چي رنہا وربخني
دَدي پيہ خان باندي خيل خہ تپر پري
دغه یوسف سوچ کله چاکرے نہ دے

خو کۛ بناغلي اتلان غوارمه
مگردا خونې هغه خونې نہ دي
”د کارغۛ جالي نه خوباز نہ پاخي“

راخہ! دا خيلي دَهنر خبري
مونزہ دَ وخت لوي عدالت ته پر پردو
تاريخ پيہ خيله دے بي باکہ منصف

در پیڑی

کو تو ال چپی پور تہ شو او بنار ئی لو تہ کرو
 دی تہ قاضی "پیشگی ساتون" و وئیل
 دَ ضرورت دَ نظریہ صدی دہ

جُمات لہ غُسل ئی پہ وینو ور کرو
 خپلہ ئی حانلہ پہ صُہبا و لامبئل
 چاوی "سید" دے دَ وخت لوی صوفی دے

خپلوی، دوستی خود وجود پہ قدر
 ہسپی چہی گیلی مانپ مہ کوہ
 پہ ماندگی کنبی خو خپل سپورے تبتی

درپڙي

دَ حَوَانِي زور کچہ تـوبہ نہ مني
واعظہ ستا وارہ کران عبث دے
اوبوتہ بند دَ شگـونہ تـپري خوک

دَ مازيگـر شفق دَ سيند پـہ غارہ
او دَ چپتر ”ترتر“ کنبـي تال دَ بـوڊي
غـوارپي زما او ستا دَ مينـي پـوند

وريخي غرو سکے غرو سکے راشي پـہ نـمر
دَ رنـا ورانگي تـرپنہ خيـرہ وـهي
زلفي پنـد پنـد پـہ مـخ عبث اروي

درېښي

که ځله دې چپ او ليمه بند وساتي
خو د زړه راز به دې پت پاتي نه شي
د کلو حال وي د وړمويه ژبه

زه گوت ته به تره تريا ته نيوم
دهغه سترگي بنکته خپو کښي ايله!
خاورې به ويني دلپلا خالونه

هسي عبث ده چي د غير غماز نه
چرته د ښي خبـري طمع کوي
د مات منگي نه آواز روغ نه خپري

درېږي

آسمان کښې گورم د وريخ غړوسکي ته
زما د يار پکښې تصوير جوړ شو
خدایه! اوس بادلۀ کومې راملۀ ولې

صبا چې راشي د قفس پۀ لوري
زه ترې پښتنۀ د گلشن وکر مه
سترگې ئې ډکې شي؛ گويانه نۀ شي

چې لوريۀ لور ورله حالونۀ وايي
هغې صباله بې تپوسه خنې
ماله پۀ تشۀ خله قسم راکوي

در پیښي

که خله دې چپ او ليمه بند و ساتي
 خو د زړه راز به دې پت پاتي نه شي
 د گلو حال وي د وړ مو په ژبه

زه گوت ته بهر تريا ته نيوم
 دهغه سترگي بنکته خپو کښي ايله!
 خاورې به ويني دلپلا خالونه

هسي عبث ده چې د غير غماز نه
 چرته د ښي خبرې طمع کوي
 د مات منگي نه آواز روغ نه خپري

در پيڙي

واده، اختر کني دَ رشتي پَه غرض
هغه پَه حان چي سپين پوڊر وُمخي
تَه ورته بني توري چشمي واچوه

دَ موزيگي نه خانتَه گيتَه غوره
طمعي، آسري نه خيله هخه بنه ده
دَ بل خادر باندې خوک ملا نه تَري

تَگه دَ شگي حل ډنډوکه گهي
اوپه بکيانو وته بپري وايي
پَه سخت ساعت شي نظر کيري بيري

در پیڙي

کوڅي، چنې مې بلا وکتلې
خان مې یو چرته هم پېدا نه کرلو
دا تور د تا په سترگو پورې نه شي؟

دا چې له خانه ستوري اور واخستو
په شپه د بر آسمان نه ولوېدلو
ده ستا جبین باندې سورتیک ته کتل

هغه حُجرې او هغه خُونې دي خو
د سیالی سترگې په چانه خورېږي
د بنو خوانانو میاندي بوري شولي

در پيڙي

دَچا دَ سترگو او بارخو پۀ مينه
کله نـرگس ، کله لاله بنکلوم
ذوق دَ جنون مقام ته ورسيدو

شپه ده ، مپره ده ؛ وایم ستورو و ته
ماته دَ ييار دَ حـرم لار و بنايي
وائي گريوان کني دَ خيل سر تنه کره

مخ دَ چمن ، لب او رخسار گلونه
دَ خط او خال بلبلان بنايي سره
خودا دَ زلفو کاغی ”شي“ کره ترينه

در پیڙي

درباندي سپورے د اقبال کومه
زه یم هُما ، اورے شاهین خونہ یم
لکه کونتره چي اوتره شولې

ستا یو خبره معتبره نه ده
خوزه گمان خیل بدولے نه شم
خپر دے راحه ! هغه زړې نوي کا

په اژدهام کښي د خود سره رامېل
په تپل ماتپل کښي د بي واکه وړمو
د خيال په تال وهم جوته د وصال

درپڙي

دَحدنه هُورتہ ربربدلي کٺُيو
چي دَپڻتو جنده مو هسکه رپي
پٺُتنگ او پت به مو پڻت پڻت نازبري

تنکي تنکي پٺُتنکلا سيال گُلو نه
حِي بل ديار ته آب و گل پٺُخاطر
خٺُ مو سپرلے ، خٺُ آبادي دَوطن

زما کمه به دي محفل کڻبي وي تل
پٺُ غبر غماز به خوا پوره دي نه شي
دَ تات پپوند بخمل کڻبي چرته لکي

درپښې

په یو گلشن به لمبې پورې نه وي
 گل او بلبل به خونده ژونده آخلي
 که د بارودو کارخاني بندي شوي

د خپل ارمان خلي ته او درپدمه
 اوښکې، سلگي مې ضبط کښې پاتې نه شوي
 خپل مسيحا چاته قاتل دي نه شي

د پاروگانو هم آبايمه خو
 ستا په کمخي مې قابون نه راخي
 په بنامارانو اودي نه چلېري

در پیژی

ذوق ئی دَ مرگ لہ خوبہ پورتہ کرلو
ستا دَ پانزب او بنگرو شور تہ سلام
راگنہ پر بردہ چہ پیسی وگتہی

ما درتہ وی زلفی دی مہ راسپہ
ورمی خود پری چغل خوری وی نو
کلی پہ کلی دنہ ورہ جورہ دہ

لب اور خسار تہ دی لالونہ ایری
درشہوار دی تر غابونو و خجل
گتو تہ ہسی تش سولی اچوہ

در پيڙي

د بربټور پټکي شمله او جرگه
کندر حجره د سيالی څه جوگه کړي
چي د پښتو ځونه ميراته شو له

پښتنې خو پندي ننگ او پت نه ډکې
له سره تپري وي د ورونه پوه سر
خاوري شه! خاوري چي وي گرانې په چا

تپري، جفا، خشم او مکر، فریب
پکښې به يوراسره ونه مني
ياره! "خپل عېب د وولو مينځ وي کنه"

در پښي

دَ اصل ، نقل مانې مۀ لتهـوه
دَ حق ، ناحق پته هم گرانه ده اوس
دا دَ "لېبل او اشتهار" صدۍ ده

کسـوتـه ستا چي غلے غلے کسـم
ورک شوے حان گورمه غل خونۀ يم
دا دَ بانو سپاهيان دي پوهه کالز

دَ تبر مارو مټي شلي شه چي
بناخ ئي دَ بيري هله و پري نښودو
ما به دَ تال لوئي جو تي ته کتل

درپيڙي

ستادَ عزت او دَ ناموس پءَ خاطر
ما چي دَ خان نه بنجاري جوړ کړے
خو وُلي سترگي اوس تہ تہ نه توروي

دَ خَلق پءَ واره و سائلبو باندي
خو ازدران خپله سينه اچوي
تر خوبه ژوند دَ مرگ له خو لي شو کوو

مونږه دَ پوهي طرفدار يو مگر
تگي برگی ته خو تعليم نه وايو
داري ته واچوي استردَ قانون

در پیڼی

دَ چا پء و س او تدبیر نء یو ایسار
نء خو ناپوهه، نء کمزوری یو مونږ
خند د اصلاح یو تت امید و گنه

هر استعمار خپل دلانو باندي
دلې رنگ رنگ عنایتونه کړي
دا حېنې برخې آسماني خو نء دي

پء بخششونو د اورنگ پاللي
پء خطابونو د فېرنگ بناغلي
مونږ نه نار ه د "زنده باد" غواړي!!

در پیښې

د خواری حد مې تمام کړې باندي
هېڅ یو اینځر به مې کیکرنه شي خو
که له آسمانه مې کمه رانغې

د دیدن "خبر" دغه د مې وړمه ځمه
د غمازانو خو لې دې وازې اوسې
گدا د سپو په غپانه جار ووځي

مدام چې حُسن د تخلیق ستایمه
دغه ده مدحه د خالق د قدرت
ځم حقیقت ته د مجاز په لاره

در پيڙي

حق او انصاف د توازن تر ډکه
پسې فطرت او بيا د حُسن مقام
ورستو طاقت او آخر امر مُطلق

يار ته زما په سترگو وگوره لږ
چې خپل گمان دې په يقين بدل شي
د حُسن ذوق ته به فجور نه وايي

درُشت خويي خو ئې جوهر د لکه
زما په ډېره ژړا اُف نه کوي
د کاڼې زړه په اوبو نه پستېږي

در پښي

سترگي مي ډکي وي ما توي نه کرلي
تله ، پارسنگ ، او پیمانہ چي نشته
دُر پۀ صدف کښي هم بند پاتي بنه دي

ستاد بارخو نازکي دارنگله ده
دخولو خاڅکي پري هم نه شم کته
دزرگي آه حکه قابو کښي ساتم

هغي زما دديدن شوق وته چي
نن د جمال د ذوق جنون وپيل
په محبت باندي به وينارمه اوس

در پیڑی

پہ گاری واری گریوان نہ یمہ خو بن
خود ابکارو د خندا لپونے
آباد سحرہ! دُعاماتہ کوہ

زما پہ خون دومرہ آوارہ شو لہ
لورہ، ژورہ ئی ترپامہ ہبش دہ
مخہ د زور یوہ بلانہ نیسی

بنہ او نانبہ بدی کبھی نہ وی گورہ
بیا ہم چپی خوامخو اپنتنہ کوپی
د تنگ نظری نہ تنگ دستی غورہ دہ

در پیڙي

ملک د پښتو دے ، سر په سترگو منم
خو د موقعي محل دا دو مره لحاظ؟
چي په يقين باندي گمان غالب شي

د نظر وړانگو مي تيارې غوڅي کړي
ستا د چارگل غم هُم و بر پښېدو
ستورے اوس زېرے د سبارا کوي

د خپل بنائپست د آب و تاب په خاطر
کس زما ته سپلني لوگے کره
آئيني عجز نه حيرت اخپستي

در پيڙي

ژوند به پۀ خوندا او وقار خۀ کوي اوس
چي پۀ بازار لکه غلام ارز پري
دا لوبه جوړه کره هم ژوو خپله

چي فلسفه کښي شي ناکام فلسفي
نولپونځي شي اوتې بوتې وايي
پۀ عامه پوهه دي خوشحاله گر خۀ

پۀ تصوف کښي چي خطا شي صوفي
نود الحاد پۀ گډو وډو سر شي
ساده ايمان باندې شا کره اوسه

دوہمہ برخہ

رباعیانی

رباعیانی

بد شي لئه بدو او بنه د بنونه
خوی د سرو شي مگر سرو نه
خوک چي د اصل نسل نه روغ وي
کار د پښتو هم بويه هغو نه

Pukhto.Net

موسوم پئه سادوي د لاري مل کا
چي ياد پئه غلوي لئه خان ئي بيل کا
ډيوه دي بله دخيل شعور کا
دژوند پئه لاره سهل منزل کا

رباعیانی

خنی دے سپوری رنگ دے تک توردے
وضع دے ورا نہ گدو دے کوردے
خوبی ہمت ئی نوبی قدرت ئی
ژوند لہ یوسا دے لہ بلہ پوردے

Pukhto.Net

وطن تہ راشہ جوہ مرغزار دے
پہ للمو، دشتو ہم اوس بہار دے
چی ورتہ گورم زرہ مہی پس خپری
گل خوا تہ گل دے یار سرہ یار دے

رباعیانی

زیرِ مازیگر کنبی دَسیند پء غارہ
ساقی مُطرب وی راسرہ دوارہ
بَد پامی تـولہ وی بنپو دَ لاندی
لاس پء نامہ وی خوئنی اولارہ

داکرونده چپي دَهریوگُل کرم
پرپنه سمسور به دَتا کاکُل کرم
گُتـه پء خله به درتـه سنبل کرم
ستا پء ثنا به هر یو بلبل کرم

رباعیانی

د ژوند په سر مې غمونه پنډه دي
دا چې مې سترگو کښې اوښکې ډنډه دي
که وخت ایسار کړم که بخت بېدار کړم
نه مومم بنساده دې له بس شنډه دي

Pukhto.Net

خومره چې وِسوم زړه ئې لا یخ شي
زما په آه ئې حکه آخ آخ شي
په ډک محفل کښې داسې راشا کا
غواړي چې ماته ناخوالي مخ شي

رباعیانی

خه په سُرور یم خه په سُرود یم
نه په خپل سُود او نه په بهبود یم
خلک د نپشت نه هم خپل خان بود کا
زه شته وجود کبني نپست او نابود یم

Pukhto.Net

په ژړا ژاري په وير مامور دے
که خوک مالک دے که خوک مزدور دے
د جدل اور دے وطن تنور دے
ایره ئي واخله روغ که رنخور دے

رباعیانی

کۀ نۀ خۀ پلورې او نۀ خۀ پپرې
بیا هم لکيا يې گوتې دې شمپرې
يو ذره غم وي پۀ خانئې غرکړې
واره بنادې کړې دَ تانه هپرې

Pukhto.Net

پۀ توره شپه کبني دآسمان ستوري
پۀ سپين جبين دې سورتپک ته گوري
نري خوله دې پۀ بارخو بنوري
حکۀ خو پرخه پۀ لاله ووري

رباعیانی

ژوند نه خونډ لار دے هسې دوران دے
خلک ټول وړے تش سود او زیان دے
دود و دستورڅه خپلوي ، دوستي څه
پت او الفت خو تش په زبان دے

Pukhto.Net

لر رابهر شه له خپله ځانه
چې څه خبر شي له درست جهان
قدم بوسي به دې بحر و بر کا
خو زړه دې لوی کا له دغه تانه

رباعیانی

غرد جرس دے وخت د پاخون دے
دغه خو خنبت خو دلوی ژوندون دے
مرغ او ملا هم کرې آذان دے
د مرگ په خوبلا اوده پستون دے

Pukhto.Net

دا چې بی نیازه له زه او ته یم
په زه کبې ته ئې او ته کبې زه یم
داسې زما چې خپر او زره ئې
حکه دا ستا په لب و لبمه یم

رباعیانی

بیانوبههارچی پهباغ وراغ وی
ساقی، مطرب وی چنگ وایاغ وی
قاضی که اینی پهبه کرنبه سر خیل
شیخ به تسلیم وی جور به فراغ وی

Pukhto Net

رنادی بی رته بنکاره اثر کا
چی توری شپی ته کده پهبه سر کا
رنگ او نور داسی سره پوند شه
دسیالی دک چی دژوند سحر کا

رباعیانی

حُجره، جمات دے کنہر، کہ کوردے
لمبہ لوگے شو بل پرپنہ اوردے
روئی دَ ممتا ئی خلکو تہ روئی کرو
مخ دَ حیات اوس دومرہ تک توردے

Pukhto.Net

چی سرہ ناست یو زہ او یار دوارہ
دَرنگ او نور شپہ دَ رود پہ غارہ
لہ ہسکہ ستوری پت پت راگوری
دَ غریہ سرہم سپو زمی اولارہ

رباعیانی

دَ بد مرغیّو هریو شبخون ته
چپی یولبنکرشی گران دی پُنتون ته
دَ ورورپه لاس کنبی دَ ورورگرپوان دے
خنکه به سم شی دَ زیست سمون ته

Pukhto.Net

دا گُرد تندر نه دَ آسمان دے
خپله سپزلے مونر خپل آشیان دے
ذره گُرم نه دے کاتب دَ برخی
دَ حان دُبمن مو په خپله حان دے

رباعيانې

چې کله غور يې، دنيا راز غلي
خو چې لږ سپور شي ټول گنه تللي
دغه دنيا ده، دغه ئې رنگ دے
چې پرې تکیه کا، هغو ژړلي

Pukhto.Net

قدرت طاقت به نور خومره غوارې
په قرقره به تر کومه ويارې
دومره دې زور وي دغه دې زغم وي
چې نوک دې خوږ شي نو ورته ژارې

رباعیانی

ګورې کرکنې، غوارې ممانې
خو خندوې ته، اوچې بکیانې
لا دا منم چې، په لاس به درشي
اربرې ترشي، خو اوچې پانې

Pukhto.Net

پردي مالونه، په خپته نغارې
لوی لوی ملکونه، په واک کنبې غوارې
حرص خه دومره، روند او بی حس کرې
خپله په خان اوس، خنبوې دارې

درہمہ برخہ
لندی
نظمونہ

نظمونہ

دَ تَنَدروَنو پِہ شِپہ

پہ نوم چمن کنبی پانہ، خانگ نہ لری
دغہ تنکی، بنکلی معصومہ غوتی۔
وی بی آسری، خیل مور او پلارئی نہ وی
لکہ ورہ یو خوک یتیمہ جینی۔

دا تکہ تورہ بلا شپہ چپ راشی
دکہ درنہ وریخ راؤچلپری
اسمان کنبی وارہ تندرונہ ہم چپ
لہ زورہ وپرقپری، وڈزپری

واپہ! نو اوس دغہ معصومہ غوتی۔
کومی سائی، کومی تنی لہ ورشی
لکہ ماشومہ، بی آسری یتیمہ
پہ دغہ وخت د چا سینپ لہ ورشی

نظموںہ

جرات

راتہ وکړہ یو نظر
سر تر پایہ سراسر
لکہ زہ یم لوغرن
بل بہ نہ وی یو بشر
نہ اختیار لرم د دم
نہ مې واک شته د قدم
د اظہار معصوم خواہش
ستا پہ رحم او گرم

دا بـنـدـي یم کہ ازاد
دغہ داد دے کہ اهداد

نظموڼه

احساس او ننگ

هغه شـپه چي مي درد پام كړو
هر سـتم د خپل جانان ته
دواړه سـترگي شوي راډكې
بـيا مي وکتل آسمان ته
بس! يو آه مي له خلي و خوت
په اسمان كښي سره لمبه شوه
بنكته زمكه هم له وييري
بورنيدله زلزله شوه

خو! دي وينې بـيا په دو كرم
په اجل ئي پـرزو نه وو
زر زر لارم ورله خواله
خو جانان په خوب او ده وو

نظْمونَه

څو چي وينم

بل يو هېڅ په نظر نشته
په کوڅه او په بازار
يو مرگے دے چي ئي وينم
سـينـه چاک گرځي اوار

يو زندان دے، بل مقتل دے
کۀ دا کلے دے کۀ بنار
هم حـجره هم په جمات کښي
جوړيو درز دے دندو کار

نۀ اختر شـته نۀ شوقـدر
نۀ مېلي شـته، نۀ څوک يار
درپه در خاورې په سر به
څۀ ژوندون وي څۀ روزگار

نظْمونہ

اے نچیبہ! اے شہیدہ!

دَ پښتون دَ چمن گلہ!
دَ دښمن دَ سترگو خارہ!
سرداری درنہ لوگے شہ
دَ وطن دَ سردستارہ!

نہ دیوہ شہتہ چپي کرم بلہ
نہ گلان شہتہ چپي گبلی کرم
دا خو اوښکي پښتنې دي
دَ تاروح ته به به دالی کرم

ملا مت درته ټول قام دے
دَ تاروح ته مې سلام دے
اے نجیبہ! اے شہیدہ!
دَ تاروح ته مې سلام دے

نظموںہ

دُروح کرپ

خو کۛ س—ترگی کر مہ پتہی
 او زہ نہ گورم یو لور تہ
 یا مہ غورہم ہلو نہ ردم
 ہر کوم غرہ او ہر یو شور تہ

دغہ لمس ہم پسہی شل کر م
 او دا ژبہ ہم اودہ شی
 کۛ مہ جوش لہ لاسہ ور کر م
 بیہ ہم ہوش پسہی چہ شی

خو! دُروح سرہ بہ خۛ کر م
 ہغہ لار او چار رانہایہ
 کنہ! دل تہ اوس بیہ وس بیہ
 دُرد کریکہ مہ بیہ ستاہ

نظموںہ

دَوْر

هغه سترگي چي ئي سري دي
په جهان ئي ملازي دي
هر خو اخلي ازارونه
دعاگاني ورپسي دي
مونره خوار له درد او ميني
هر ارمان مو ويني ويني
بي وسي مو اتبار وورے
دهرچا دي سترگي سپيني

دا دنيا ده، دائي کار دے
دغه وخت، دغه روزگار دے

پښتون زلمي ته

نظمونه

پۀ شعور باندي بينا شه
 د د سـتور خخه آگا شه
 تنگ او پت خپله بڼپوه کا
 او الفت هم سر و پا شه
 پۀ مېرانه او غېرت کښې
 تۀ دې ياد لکه پخوا شه
 آزادي کۀ خپلواکي ده
 تۀ پۀ دواړه سر فدا شه
 بڼۀ هنر دے او کۀ علم
 پکښې لار ترانته شه
 کۀ خرد دے، کۀ جنون دے
 پۀ خپل خای پکښې يکتا شه
 خان خبر لۀ خپل پرون کا
 او بيا زده دې لۀ سبا شه
 مفکر شه، مصور شه
 هم عمل او هم سودا شه
 هم الوت شه، هم رفعت شه
 تۀ هما او تۀ سما شه

خلورمه برخه

غزلونہ

غزل

لویہ ورشود پښتنو کټټ بی بہارہ نہ وے
بنکلی ہوسی بہ دَدامانی دومرہ خوارہ نہ وے

منگی تیکری، گرونج توتپی، جونہ تارتارہ نہ وے
زمونرد کلی دَسیند غارہ بہ اوزگارہ نہ وے

لکہ ماشوم بہ کتھورو پسی لاس نہ جگوم
خوسپل دَزانو دی آسمان کبھی بی قطارہ نہ وے

زما دَزرہ کالہ تہ گوت داسی ممکن خونہ وو
کہ ستانظر سرہ زما دَسترگو لارہ نہ وے

چاہے زمانہ دَلا گلونہ خنگہ رپیل
داسی کہ زہ پټ خیلہ خاورہ بی اختیارہ نہ وے

تا بہ زما دَکامرانو جنہی ہسکی لیدی
زما دَژوند کہ دَبلا پټ کوخہ لارہ نہ وے

په تحویل د توره شپه خنگه خطا حم
په دس تور د دي وطن خومره و پريا حم

د فنا د پروانې تح رير ته وایي
په دالاره به وجود ته د بقا حم

د اجل کومے هم واز د ژوند په لار وي
زه خود س رد زمانې پرې خامخا حم

ما د گلو غنچه وليده کاکل کبسي
اوس د خيال په يو جوته تر ثريا حم

خو په ما د يار د س پوري وړم لگي
پسي زه به د خپل وس تر انتها حم

اوس د کلي نغار چي و ته نارې کرې
نن د يار د زړه کاله و ته افشا حم

مگر جنگ د هغه س تر گو سهل نه د مے
خو په دا س ره د گردې پښتونخوا حم

غزل

ماتہ ئی وعدہ بنہ دہ
نوی بے ہانہ بنہ دہ
خدا یہ! مازیگر تہ خیر!
داسی تماشہ بنہ دہ
ہسی جرس غر پسی
تللی قافلہ بنہ دہ
ستا ہمنو ایی سرہ
دل تہ یو تپہ بنہ دہ
یاد شو لکہ بل مشال
داہ اوس بدرگہ بنہ دہ
اوس راحہ! خوبونو کبھی
خلکونہ پردہ بنہ دہ
یارہ! وضع، قطع دے
بنکلی پبنتنہ بنہ دہ

رند دے مپکدے تہ حی
مونزلرہ حجرہ بنہ دہ

غزل

مَراوِي سترگِي بلا مَري کا
خُون آشامِي لا مَري کا

هر ارمان نه مِي سَر پَرِي کا
حَه! اوس جو پَرِي مُناري کا

زما کسو چي برعکس کرِي
نوري ماتِي آئيني کا

خُولَه به نه غوارم خوراشه
لرِي بند دَ خلکو خُولِي کا

مُقَدَم پت او اُلْفَت دي
نوري وروستو تقاضي کا

شيرين يار دي خني ستايي
بلاگاني ورپسي کا

داسي چي پء مونزه باندي سرء راخي
ستاد انتگونو زره له چي خء راخي

ماتھ دي يادونه زور گيري بنايي
کورته مي د زره پء د بوالء راخي

خلک به پء شپه غئي سمبالي ردي
مونزه باندي دورخي رها غلء راخي

تابه د نظر غبره پرانپستي وي
اوبنكي مي اوس چرته له ليمء راخي

پام گورم! له سترگو مي وئه لو پري
توي اوبنكه ليمء وته بيانه راخي

سترگو دي پء رپ کني قيصه ختمه کره
اوس به عيادت له خلک بنء راخي

غزل

په خاطر د اغیارانو اخگر پرپوت
چې په ماد یار د مینې نظر پرپوت

کمتری او عاجزی مې هومره زور کبې
د اناو د غرور هغه غر پرپوت

د نور شمع چې جلوه شوه، دک محفل کبې
په پرده د خلوتیانو شـر پرپوت

نور به خه ئې د قامت عظمت بیان کرم
په سجده ورته سنبل او نبت پرپوت

نازک خیال چې مې بادشاه باندې اړ نه وو
لار فقیر غوندې تور خال ته په در پرپوت

شوخ نظر راخه و نغرد دکو سترگو
که ما بنام سیند کبې ککوړم د نمر پرپوت

زه لا کله سـتـا له غمه فریادی ووم
خو د دهر هرالم مې په سـر پرپوت

غزل

داسي چي پء مونزه باندي سرء راخي
ستاد انتگو زره له چي خء راخي

ماتهد يادونه زور گيري بنايي
كورتهمي د زره پء د بوالء راخي

خلك به پء شپه غئي سمبالي ردي
مونزه باندي دورخي رنا غلء راخي

تابءه د نظر غبره پرانپستي وي
اوبنكي مي اوس چرته له ليمء راخي

پام گورم! له سترگو مي وءه لو پري
توي اوبنكه ليمء وته بيانه راخي

سترگو دي پء رپ كني قيصه ختمه كره
اوس به عيادت له خلڪ بنء راخي

غزل

تہ کٔ رنہا پٔژنہی
بہا بہ سہا پٔژنہی

سٔترگو کٔنہی غلا پٔژنہی
دومرہ حہا پٔژنہی

لار کٔ غبریت لٔتا
بہا خو بہ ما پٔژنہی

زٔدہ لکٔ سٔپورے شوم
تہ بہتہ مہی لا پٔژنہی

تنگ او پٔت دہ کلہ زدہ
جور و جفا پٔژنہی

داد زرہ پٔرہر کسہ
خپلہ ادا پٔژنہی؟

تول دہ لٔہر خوا بہد خوا
لر کٔ ہمخوا پٔژنہی

سترگي دَ حالاتو راتہ وِ رانپِ دي
 ذوقہ! دَ سيالی خبري گرانپِ دي
 غشو دَ ستم تہ سينہ تانپِ دي
 شوقہ! تلو سِي دِي پهلوانپِ دي
 يادَ بنجاري لہ خوارى مات دَ مے زپہ
 يادَ کلي جونہ خان آسانپِ دي
 نہ هغه نسيم شتہ، نہ وِرمي دَ گل
 هر لوري تہ سپوري هواگانپِ دي
 قدر بہ دَ اوبنکو خہ درزباد کر مہ
 دل تہ کبني چي وينپِ ہم ارزانپِ دي
 کسو کبني مي عکس دَ حسن امر شو
 تولي آئيني ورتہ حيرانپِ دي
 زور دَ تفکر ئي راتہ هپخ کر لو
 چاوي؟ دَ کاکل غوتپِ آسانپِ دي
 ستادَ نظر وِرانگي ستا تر خانہ شہ
 اوس زمونردَ ذات زري تابانپِ دي
 بيرتہ مي دَ سترگو چيني تاندي کر ي
 تاوي! هوسِي تزي دَ دامانپِ دي

غزل

تکے خال دِ کَ نایاب دے
خا خکے او بنکھ ئی حساب دے

پہ غانتھول او پَہ رَ پدی می
کرے سود ستاد نصاب دے

خار دَ تا دَ مخ لَہ آبہ
چپِ خولی خولی گلاب دے

مخ او زلفو رانہ ہیر کرہ
کَ حساب او کَ کتاب دے

ستاد زلفو دَ تسخیر می
بی تعبیرہ لہر خواب دے

زیر و بزم ئی تنگ او مینہ
گنہ سُر دَ ژوند رباب دے

شیرین یارہ! لب ئی ستایہ
خوپہ اور دِ زہ کباب دے

غزل

پہ آد مینې مې وینحلے دے زړه
له هر یو خیري مې ساتلے دے زړه

هرخومره گران او کة بناغله دے زړه
په یوه خله مې ستا منلے دے زړه

نن ئې د سترگو په رموز کښې ووي
ستا وږي دومره غلے غلے دے زړه

خله یو کیلې له جوړو لے نه شي
خنکه له خلکو دې اوښکلے دے زړه

خو وو په خو کو د بانو چور شوے
په تارد زلفو مې گندلے دے زړه

تیاره ئې خوب له د مړوند غوښتله
خو شیرین یاره! ما غندلے دے زړه

غزل

ايله چي خلي له مي راتله ماته شوه
خومره كچه كني مي توبه ماته شوه

لاخو مي اوبنكه يشـبـدلي نه ده
چي ستا په مخ باندي خوله ماته شوه

خبري گريوان مي ورته مخي ته كړو
دهغي لاس نه آينه ماته شوه

دامراوي سترگي اوباريكه مسكا
دگل توله، دجام نشه ماته شوه

سپوږمي پوره د نيمي شيپي په بلي
زما د خوب د كور پرده ماته شوه

دگمان قېد نه خلاصه شوي وعده
د يقين كور ته چي تله تله ماته شوه

غزل

یوه لمحــــــــــــــــه دَ زندگۍ چي مهربــــــــــــــــانه نۀ ده
 دَ بخت کاتب ســــــــــــــــره زمونږه خو څه وړانه نۀ ده
 دَ بنار او کلي لوی واړه ټول غم شريک دي زما
 دَ درد قيصه مې بي بنا، بي خان و مانه نۀ ده
 تيارو خو ځکه ساه ډوبۍ وټه دوام بــــــــــــــــخبلۍ
 هغه لېلا چرته يو شپه کاکل افشانه نۀ ده
 ستاپه سودا کنبې دومره ورک، چي اوس په هېڅ هم نۀ يم
 شپه خو دَ غنوپه چاپه گني آسانه نۀ ده
 چرې به ستاپه بي لوظۍ تاته راوسپړي خله
 پښتنه اوبنکه ده څه دومره بي زبانه نۀ ده
 دغه ئې ډېره دليري، که بــــــــــــــــزدلي وگنم
 زما دَ قتل په خطا هډو پښپمانه نۀ ده
 زما دَ واړه زندگۍ دَ صبح و شام په بدل
 دَ مازيگر دَ يو ديدن سودا څه گرانه نۀ ده

بلا سوخت کڼه دَ احوال له تناره خورم
 ډېر تاوونه هم دا ستا دَ بېلتانه خورم
 هست او نيست دي راته هېڅ دَ ديدن شوق کښې
 خدای گواه دے کڼه پڼه څه باندي به زړه خورم
 خو پڼه "را" مې ژبه نه اوږي قند لبه!
 پڼه دوا کښې کڼه څو ژبه دَ کارغه خورم
 تپ دَ نمر درباندي هم زغملې نه شم
 خو بس دا چې غريبي ده، لږ ساړه خورم
 چې دا ستا پڼه نخښه ووځي له کمانه
 هغه غشې پڼه تتر واره هم زه خورم
 دَ آسمان دا تندرونه؛ ورشې، پوه کړئ!
 نورې زه دَ ارمانونو شو مې نه خورم
 ستا پڼه غم کښې هېڅ له ستوني نه تېرېږي
 کڼه پڼه قطع باندي شهد ډېر خواږه خورم
 دا چې کلک لکه سندان يم، سبب دا دے
 له فلکه گزارونه ښه پاڅه خورم
 خدای ئې مالره کشته کا، بلا څه ده؟
 ستا دَ لاسه خو زه زهر هم تراڅه خورم
 دَ وفا دليل مې دا دے چې پښتون يم
 قسمونه دَ باور به درته څه خورم

دَ لیکوال نور کتابونه

★ چاپ کتابونه

- (۱) افغان گلونه چاپ ۲۰۰۴
- (۲) اوبنکې مشالونه چاپ ۲۰۰۶

★ ناچاپ کتابونه

- (۱) چاربيته (تحقيقي مقاله)
- (۲) شیرین بیان (دَ شعر پۀ وزن، بحر، عروضو او پښتو املا بحث)

نوټ: افغان گلونه کتاب (چاپ ۲۰۰۴) دَ ۹۰ لسپزه کښې تخلیق

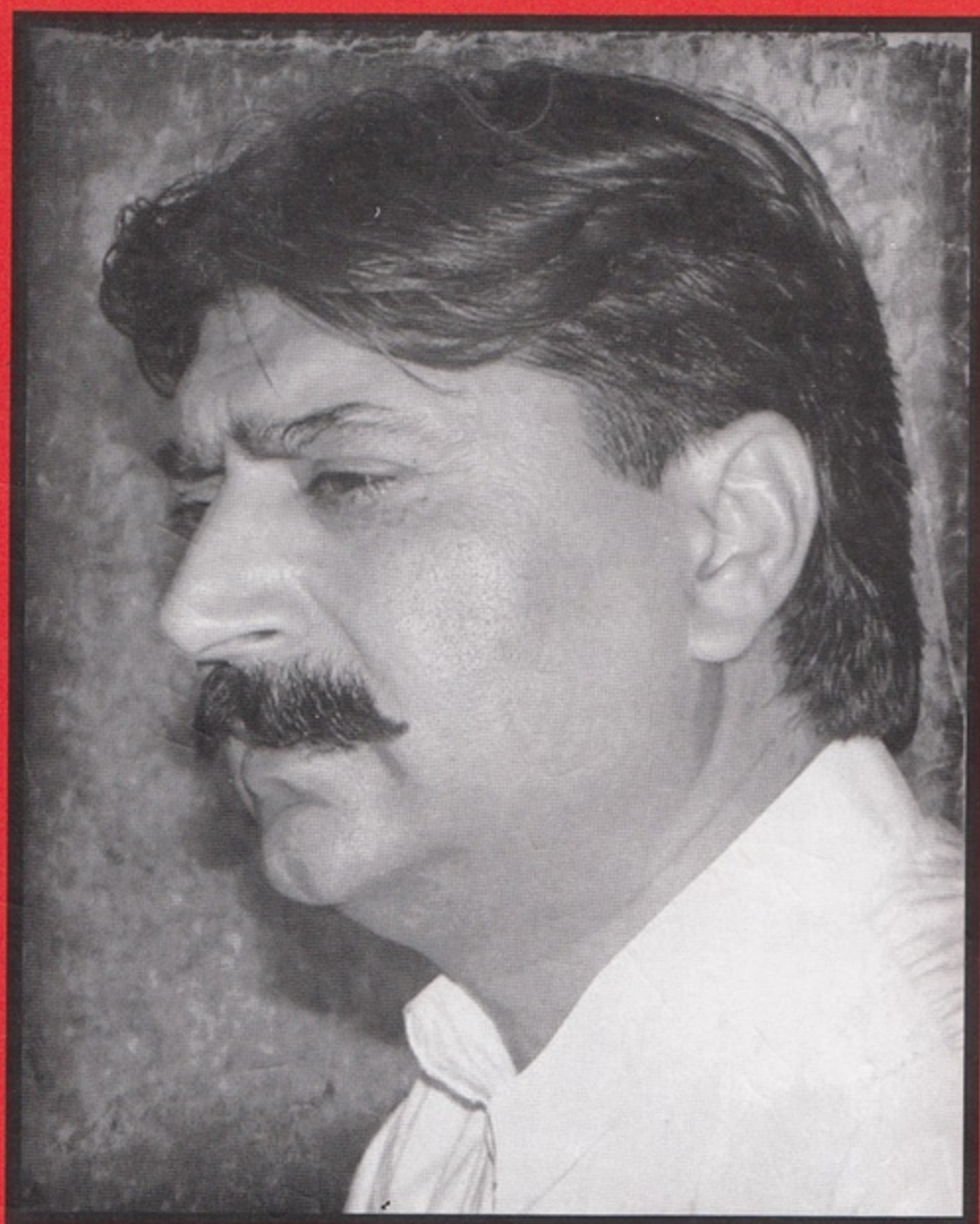
شوو غزلو او نظمونو باندې مشتمل دے۔

اوبنکې مشالونه (چاپ ۲۰۰۶) دَ پنجاب پۀ جېلونو کېمپ جېل او کوټ لکھپت جېل کښې دَ ۲۰۰۱ نه تر ۲۰۰۶ پورې وختونو کښې تخلیق شوو ادب دے۔

دَ رنگونو پوندونه (هم دا کتاب)، شیرین بیان (ناچاپ) او چاربيته (ناچاپ) دَ هري پور پۀ زندان کښې دَ ۲۰۰۶ نه تر مارچ ۲۰۱۲ پورې وختونو کښې تخلیق شوي دي۔

دَ وخت پۀ دُور و هـر خۀ خـر نۀ دـي لا
تابانہ مخ پُنتني جُونہ شتہ دے
سپوړمى دې حان و تہ غاورہ نۀ شي

دَ چا دَ سترگو او بارخو پۀ مينه
کله نـرگس ، کله لاله بنکلوم
ذوق دَ جنون مقام تہ ورسپـدو

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**